

79
20.12.2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

**КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

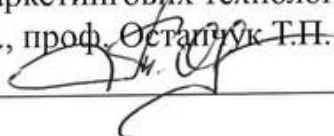
ТАРКОВСЬКИЙ Руслан Вікторович
(здобувач вищої освіти групи ЗМО-23-2М)

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА
ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ**

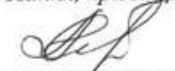
(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту, бізнесу
та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:

к.е.н., доц. Сотник А. А.
(наукове звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент

к.е.н., доц. Орлова К. Є.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Житомир, 2024

Анотація

Тарковський Р. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості функціонування механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства та визначено пропозиції у даній сфері.

Ключові слова: управління, фінансовий стан, фінансова стійкість, діагностика, ефективність.

Annotation

Tarkovskyi R. V. Diagnosis of the financial condition of the enterprise and ways to improve it. Manuscript.

The master's qualification work is submitted for the Master's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 073 "Management". – Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2024.

The master's qualification work examines the mechanism for diagnosing the financial condition of an enterprise and provides recommendations for its improvement, focusing on enhancing financial stability and efficiency.

Keywords: management, financial condition, financial stability, diagnosis, efficiency.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ	
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Зміст діагностики фінансового стану підприємства.....	7
1.2. Механізм реалізації діагностики фінансового стану підприємства.....	13
1.3. Система показників діагностики фінансового стану підприємства.....	25
1.4. Нормативно-правова та інформаційна база у сфері діагностики фінансового стану підприємства.....	33
Висновки до розділу 1.....	40
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ	
ТОВ «НАЛТЕКС».....	42
2.1. Організаційно-управлінський аналіз ТОВ «НАЛТЕКС».....	42
2.2. Діагностика економічного стану ТОВ «НАЛТЕКС».....	48
2.3. Діагностика фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС».....	55
Висновки до розділу 2	71
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІАГНОСТИКИ	
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «НАЛТЕКС» З МЕТОЮ	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	73
3.1. Організаційно-методичні засади удосконалення механізму діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» з метою забезпечення його фінансової стійкості	70
3.2. Шляхи підвищення фінансової стійкості ТОВ «НАЛТЕКС».....	80
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів.....	87
Висновки до розділу 3	94
ВИСНОВКИ.....	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	100
ДОДАТКИ.....	108

ВСТУП

Актуальність теми. Важливою частиною фінансового менеджменту підприємства є діагностика його фінансового стану. Вона забезпечує не лише поточну оцінку, але й дозволяє прогнозувати майбутній розвиток та обґрунтовувати фінансову стратегію, що стосується стратегічної діагностики. В умовах зростаючої динамічності зовнішнього середовища об'єктивний аналіз фінансового стану стає ще більш значущим, але водночас складнішим для прогнозування. Попри значний обсяг наукових досліджень, що стосуються теорії та методів фінансової діагностики, стратегічний підхід до цього питання залишається недостатньо вивченим. Оскільки фінанси є ключовою основою виробничої діяльності підприємства та одним із найважливіших ресурсів, їх оцінка та своєчасне виявлення проблемних аспектів відіграють критичну роль у прогнозуванні діяльності підприємства. Логічним є формування фінансової стратегії підприємства на основі аналізу та прогнозування його фінансового стану. Цей процес має базуватися на оцінці фінансової стійкості, її прогнозуванні та аналізі зовнішнього середовища. Тому актуальним є розробка методичного підходу до діагностики фінансового стану підприємства з урахуванням стратегічних аспектів. Таким чином, детальне дослідження процесу фінансової діагностики та шляхів забезпечення фінансової стійкості підприємства є важливим напрямом як наукової, так і практичної діяльності.

Діагностика фінансового стану підприємства досліджувалась у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Основою вивчення у вітчизняній сфері став логіко-дедуктивний підхід, детальніше про який описано в роботах таких авторів як: М. Білик, І. Бланк, О. Волков, А. Чупіс, М. Федотов, Н. Родіонов. Емпірично-індуктивний підхід, який досліджується в роботах О. Терещенка, О. Островської, Л. Костирко, І. Зятковського, А. Турила, дає змогу отримати більш ширшу інформацію по фінансовому стану, за рахунок використання дискримінантного аналізу. Незважаючи на прогресивність даного підходу, процес його інтеграції в вітчизняні практики стоїть на місці.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань магістерської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Мета роботи полягає в узагальненні теоретичних основ діагностики фінансового стану підприємства та заходів щодо його покращення та забезпечення стійкості.

Визначена мета передбачає вирішення наступних **завдань**:

- дослідити поняття діагностика фінансового стану підприємства;
- проаналізувати механізм забезпечення стійкого фінансового стану підприємства;
- визначити методичні засади діагностики фінансового стану підприємства;
- охарактеризувати нормативно-правове забезпечення відносин у сфері управління фінансовим станом підприємства;
- провести організаційно-управлінський аналіз ТОВ «НАЛТЕКС»;
- здійснити діагностику економічного стану підприємства;
- діагностувати фінансовий стан ТОВ «НАЛТЕКС»;
- розглянути організаційно-методичні засади удосконалення механізму діагностики фінансового стану підприємства;
- запропонувати шляхи підвищення фінансової стійкості ТОВ «НАЛТЕКС»;
- оцінити ефективність запропонованих заходів.

Об’єктом дослідження є процес діагностики і забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. **Предметом** дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти механізму управління фінансовим станом ТОВ «НАЛТЕКС».

Методи дослідження. Теоретико-методичною основою магістерської кваліфікаційної роботи є системно-структурний підхід, який розглядає управління фінансовим станом підприємства як цілісну та структуровану систему. Для вирішення завдань, визначених у дослідженні, використовувалися

основні наукові методи, зокрема методи абстракції, аналізу, синтезу та індукції.

Також застосовувалися такі методи: монографічний метод – для аналізу літературних джерел і нормативно-правових документів; метод теоретичного узагальнення, порівняння та аналогії – для виявлення особливостей і закономірностей; балансовий метод та метод аналізу – для вивчення тенденцій діяльності підприємства; метод синтезу – для формулювання висновків щодо фінансового стану підприємства.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові фахові, навчальні та методичні публікації провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, чинне законодавство України, статистичні дані, дані фінансової та управлінської звітності досліджуваного підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у розвитку теоретико-методичних положень управління фінансовим станом підприємства в цілому та процесу проведення діагностики фінансового стану підприємства зокрема для забезпечення стійкої фінансової стабільності суб'єкта господарювання. Це знайшло своє втілення в наступному:

– удосконалено систему управління фінансовим станом підприємства в частині діагностичних показників шляхом адаптації існуючих методик інтегральної оцінки та індивідуалізації вагових коефіцієнтів, що надає змогу підвищити якість та достовірність діагностичного висновку з урахуванням специфіки діяльності суб'єкта господарювання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтуванні напрямів удосконалення механізму забезпечення стійкого фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС». Розроблені рекомендації можуть бути використані як у діяльності ТОВ «НАЛТЕКС», так і інших суб'єктів господарювання.

Структура та обсяг магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 94 сторінках друкованого тексту. Робота містить 24 таблиці та 9 рисунків. Список використаних джерел налічує 89 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Зміст діагностики фінансового стану підприємства

Діагностика фінансового стану підприємства є важливою складовою процесу управління. Вона включає не лише аналіз фінансових даних, але й застосування спеціальних заходів, що враховують основні показники діяльності. Її основою є сучасні методики фінансового аналізу, які забезпечують збирання та обробку інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Термін «діагностика» походить від грецького слова, що означає розпізнавання стану об'єкта на основі прямих або непрямих ознак. Цей процес передбачає глибокий аналіз і виявлення сутності проблеми за допомогою конкретних принципів і методів дослідження.

Суть діагностики полягає в оцінці ключових фінансових параметрів підприємства, таких як оборотність активів, ліквідність, прибутковість, фінансова стабільність тощо. Ці показники є основою для ухвалення стратегічних рішень, які спрямовані на забезпечення стійкого розвитку компанії.

Для проведення діагностики використовуються сучасні інструменти, що включають фінансові показники, аналіз рентабельності, оцінку ризиків і визначення інвестиційної привабливості. Вони дозволяють отримати всебічну оцінку фінансового стану підприємства та розробити стратегії для оптимізації його діяльності.

Перш ніж перейти до детального аналізу теоретичних і практичних аспектів фінансового стану підприємства, важливо чітко розуміти зміст понять «фінансовий стан» і «діагностика».

Фінансовий стан підприємства характеризується співвідношенням обсягу ресурсів що надходять порівняно з тими що використовуються для фінансування його поточної господарської підприємства. У науковій літературі наводяться різні варіанти визначення фінансового стану підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Дефініції терміну «фінансовий стан підприємства»

Автор	Визначення
1	2
Цал-Цалко Ю.С. [72]	Фінансовий стан підприємства відображає на певний момент рівень ефективності використання ресурсів у господарській діяльності, або, кажучи точніше, ефективність функціонування механізмів економічної системи.
Островська О.А. [42, с. 53]	Комплексне економічне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансово-економічних відносин підприємства; визначається різноманітними виробничо-господарськими факторами; характеризується системою показників, які відображають формування, наявність, розміщення і виконання фінансових ресурсів підприємства та визначають фінансову конкурентоспроможність підприємства на ринку.
Жидяк О.Р. [20]	Економічна категорія, що визначає реальну (на фіксований момент часу) та потенційну фінансову спроможність підприємства забезпечити достатній рівень фінансування фінансово-господарської діяльності, певний рівень саморозвитку підприємства та спроможність погашення зобов'язань перед відповідними суб'єктами господарювання.
Поддєрьогін А.М. [49]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
Базилінська О.Я. [1]	Показник його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами.
Дем'яненко М.Я. [12]	Складна економічна категорія, яка характеризує діяльність підприємства у певному періоді та у динаміці, відображає ступінь забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, раціональність їх розміщення, забезпеченість власними оборотними коштами для своєчасного проведення розрахунків за зобов'язаннями та здійснення ефективної господарської діяльності у майбутньому.

Джерело: складено автором на основі [1, 12, 20, 42, 49, 72]

Розглядаючи сутність фінансового стану підприємства (табл. 1.1), варто виділити саме твердження А. М. Поддєрьогіна, в якому він підкреслює відображення і виробничої, і фінансової діяльності, які мають супроводжуватися з системою показників.

Об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства можлива лише за умови використання комплексу показників, що докладно і всебічно висвітлюють

економічне положення підприємства. Саме за допомогою процесу діагностики можна ретельно проаналізувати та передбачити фінансову ситуацію підприємства.

Вивчення літератури з цієї теми демонструє різноманіття підходів до визначення поняття «діагностика». Незважаючи на значну кількість різних тлумачень, більшість дослідників сходяться на думці, що діагностика є процесом визначення стану об'єкта дослідження. Цей процес може стосуватися як аналізу минулого періоду, так і прогнозування майбутнього (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Дефініції терміну «діагностика фінансового стану підприємства»

Автор	Визначення
1	2
Сметанюк О.А. [61]	Діагностика фінансового стану підприємства – ідентифікація стану об'єкта через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, направлених на виявлення домінантних факторів такого стану, симптомів та причин виникнення проблеми або можливих ускладнень, оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі, підготовку необхідної інформаційної бази для прийняття рішення.
Приймак С.В. [51]	Фінансова діагностика – це процес ідентифікації якості фінансового стану підприємства та визначення чинників, які впливають на його фінансові параметри.
Бень Т.Г. [3]	Діагностика – визначення стану об'єкта, предмета, явища або процесу управління через реалізацію комплексу процедур, визначення слабких ланок та «вузьких місць».
Швиданенко Г.О. [78]	Діагностика – етап управлінського процесу, що дозволяє на ранній стадії виявляти порушення пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу на підприємстві і встановлювати причини, що їх викликали.
Міценко Н.Г., Сорока У.П. [38, с. 193]	Діагностика фінансового стану – це багатоступінчаста оцінка результатів діяльності підприємства на основі системи економічних показників, взаємозалежних і доповнюючих один одного.

Джерело: складено автором на основі [3, 38, 51, 61, 78]

Аналізуючи сутність діагностики фінансового стану підприємства (табл. 1.2), варто виділити саме твердження Н. Г. Міценко. В ньому він розглядає діагностику саме через реалізацію комплексу досліджень, виявлення проблем та оцінку можливостей підприємства для тих інших цілей.

На нашу думку, діагностика – це першочергово оцінка стану об'єкта за допомогою методологічних основ економічного аналізу, різноманітних концепцій та підходів для виявлення слабких сторін підприємства та висвітлення резервів для його стабілізації та подальшого зростання.

Важливо розуміти, що фінансова діагностика є методом дослідження фінансового механізму підприємства, процесів формування та використання фінансових ресурсів для операційної та інвестиційної діяльності.

Раціональні та науково обґрунтовані рішення в управлінні підприємства можуть бути прийняті лише після детального фінансового аналізу та комплексної оцінки його фінансового стану, що проводяться під час процесу фінансової діагностики.

Фінансовий аналіз – процес, який має на меті оцінку поточного та минулого фінансового становища та результатів діяльності підприємства, при цьому першочерговою метою є визначення оцінок та передбачень щодо майбутніх умов та діяльності підприємства [84].

Фінансовий аналіз є важливою складовою процесу діагностики фінансового стану підприємства, виконуючи одну з ключових функцій управління. Він забезпечує систематичне, комплексне та безперервне дослідження фінансової інформації, що дозволяє оцінити стан підприємства, його конкурентоспроможність і потенційні можливості в умовах ринкової економіки. Діагностика фінансового стану підприємства неможлива без фінансового аналізу, оскільки саме через обробку та інтерпретацію фінансових даних можна виявити резерви для ефективнішого використання ресурсів і оптимізувати їх структуру. Практичне застосування фінансового аналізу базується на використанні різноманітних методів, таких як аналіз абсолютних і відносних показників, порівняння, обробка часових рядів, метод балансу, групування та інші. Ці методи дозволяють глибоко оцінити фінансовий стан підприємства, визначити його сильні та слабкі сторони, а також розробити заходи для поліпшення фінансової стійкості та ефективності діяльності. Таким чином, фінансовий аналіз є невід'ємною складовою діагностики, забезпечуючи основу для прийняття

стратегічних рішень і планування майбутнього розвитку підприємства. Детальніше розглянемо методи фінансового аналізу та їх класифікацію (рис. 1.1).

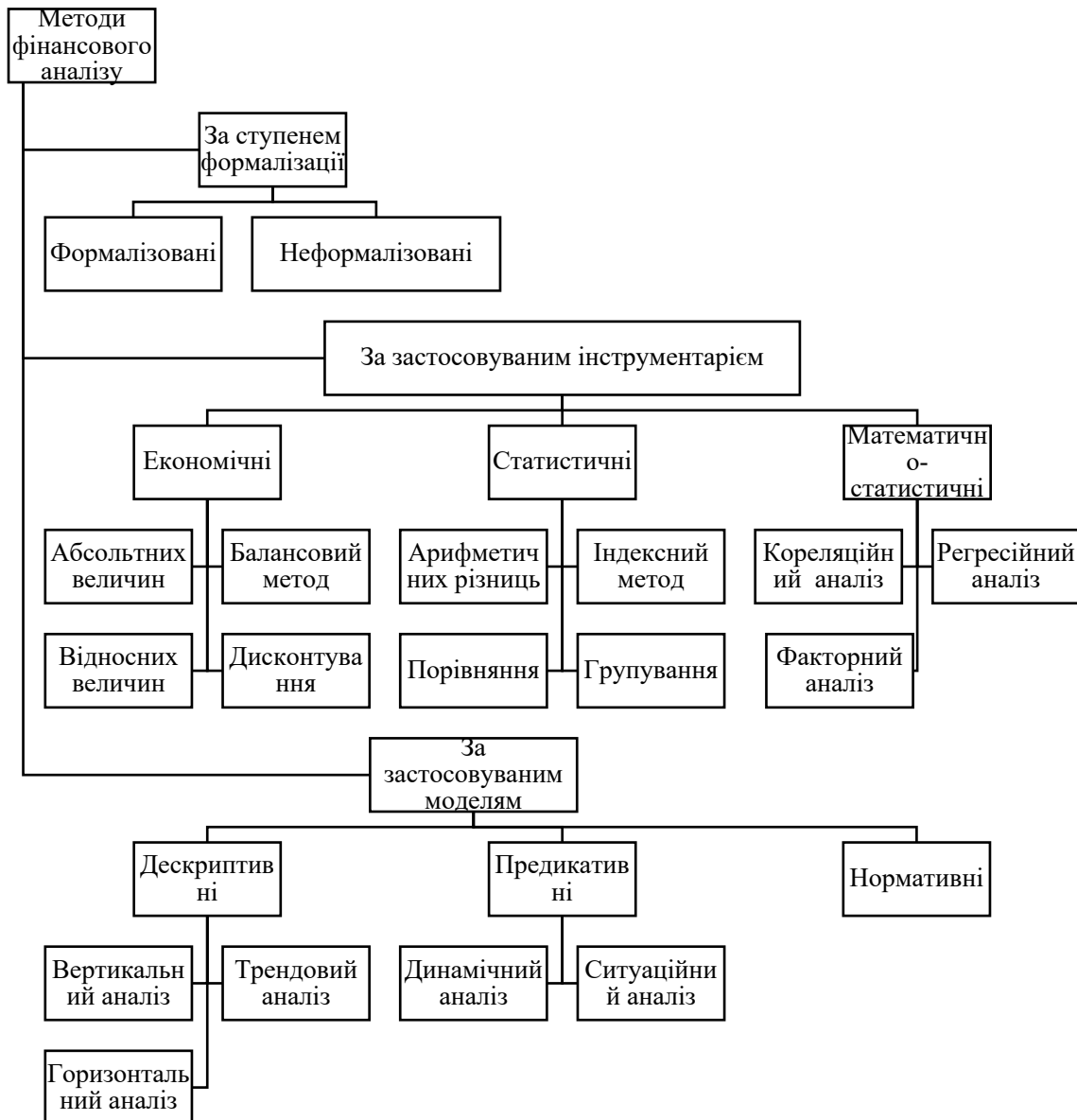

Рис. 1.1 Методи фінансового аналізу

Джерело: складено автором на основі [33]

Більш детально проаналізуємо наведені методи.

1. Методи за ступенем формалізації:

– формалізовані методи – це способи аналізу даних або інформації, які використовують формальні структури, математичні моделі або алгоритми для виявлення шаблонів, взаємозв'язків або закономірностей у даних. Ці методи можуть включати математичні моделі, статистичні підходи, логічні системи або автоматизовані процеси, що допомагають аналізувати та розуміти великі обсяги

інформації. Формалізовані методи дозволяють проводити аналіз систематично, з точністю та повторюваністю.

– неформалізовані методи – методи, які в основному спираються на особистий досвід, експертні знання, інтуїцію, спостереження та неструктуровані аспекти аналізу. Неформалізовані методи застосовуються в основному досвідченими фахівцями, які мають глибокі знання у відповідній галузі. Ці методи дозволяють провести глибшу оцінку конкретних явищ та процесів, пов'язаних з фінансовими ресурсами та їх обігом. Оскільки вони не базуються на формальних моделях, вони використовуються для аналізу складних аспектів, де особистий досвід та експертні знання важливі для прийняття рішень.

2. За застосуванням інструментарієм:

- економічні, зокрема метод абсолютних величин, метод відносних величин, балансовий метод; метод дисконтування;
- статистичні: метод арифметичних різниць, індексний метод, метод порівнянь, метод угруповання;
- математико-статистичні: кореляційний аналіз, регресійний аналіз, факторний аналіз [32].

3. За застосуваннями моделями:

- описові моделі фінансового аналізу, які включають вертикальний, горизонтальний та трендовий аналіз, є основою при оцінці фінансового стану. Ці моделі базуються на даних бухгалтерської звітності. Описова модель фінансового аналізу включає послідовний аналіз та оцінку об'єктів фінансового аналізу за допомогою графіків, таблиць та розрахунків коефіцієнтів з фактичних даних бухгалтерської фінансової звітності за аналізований період;
- предикативні моделі – це моделі, які спрогнозовують або передбачають майбутні результати чи події на основі існуючих даних та патернів. Вони використовуються для прогнозування можливих варіантів розвитку подій на основі аналізу минулих даних і взаємозв'язків між ними. Ці моделі можуть використовувати різні методи, такі як статистичні моделі, машинне навчання,

штучні нейронні мережі та інші техніки, щоб передбачити, які можливі наслідки чи результати можуть виникнути в майбутньому. Предикативні моделі застосовуються в багатьох галузях, включаючи фінанси, економіку та інші, для того щоб допомогти у прийнятті рішень, ризик-менеджменті та плануванні на майбутнє;

– нормативні моделі – дозволяють порівнювати фактичні фінансові показники підприємства з встановленими законодавчими вимогами, середніми значеннями по галузі чи внутрішніми стандартами підприємства. В основному використовуються для внутрішнього фінансового аналізу. Ця модель передбачає встановлення нормативів для кожного фінансового показника та оцінку відхилень фактичних даних від цих нормативів [32].

Основні методи аналізу, які використовуються в ході проведення діагностики фінансового стану:

-горизонтальний, або аналіз тенденцій, при якому показники (фінансові дані) підприємства порівнюють з аналогічними за інші періоди у відносному й абсолютному вигляді;

-вертикальний, або аналіз на основі процентних співвідношень часток, окремі показники якого знаходяться в загальній групі або підгрупі показників;

-факторний аналіз — аналіз впливу окремих елементів фінансової діяльності підприємства на основні економічних показників;

-порівняльний — порівняння досліджуваних показників з аналогічними середньогалузевими (або показниками основних конкурентів);

-спеціалізований аналіз (прогноз готівки, аналіз потоку фондів, зміни у валовому прибутку, аналіз беззбитковості). На основі проведених досліджень можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства є комплексною характеристикою його діяльності. Він визначається обсягом, структурою та особливостями використання фінансових ресурсів, а також впливає на стійкість і платоспроможність компанії. Формування фінансового стану залежить від багатьох факторів, які поділяються на внутрішні та зовнішні залежно від їх походження. Крім того, рівень фінансової стійкості підприємства слугує основою

для виділення різних типів фінансового стану.

1.2. Механізм реалізації діагностики фінансового стану підприємства

Фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства. В сучасній економічній літературі надають багато визначень цього поняття. Фінансовий стан підприємства, його стійкість і стабільність залежать від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності. Якщо поставлені завдання в перерахованих видах діяльності успішно реалізуються, це позитивно впливає на фінансові результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Значення діагностики фінансового стану полягає в тому, що вона слугує базою для формування фінансової політики, допомагає виявляти недоліки в роботі підприємства та підтримує прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності його фінансової діяльності. Завдяки діагностиці стає можливим:

- вишукувати резерви покращення фінансового стану підприємства;
- об'єктивно оцінювати раціональність використання усіх видів фінансових ресурсів;
- своєчасно вживати заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства;
- забезпечувати оптимальний виробничий та соціальний розвиток колективу за рахунок використання виявлених у результаті аналізу резервів;
- забезпечити розроблення плану фінансового оздоровлення підприємства [32, с. 105].

Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежить від його платоспроможності. Ураховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. Передовсім на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск чи реалізація високоякісної продукції. Місце діагностики фінансового стану в системі управління підприємством наведено на рис. 1.2.

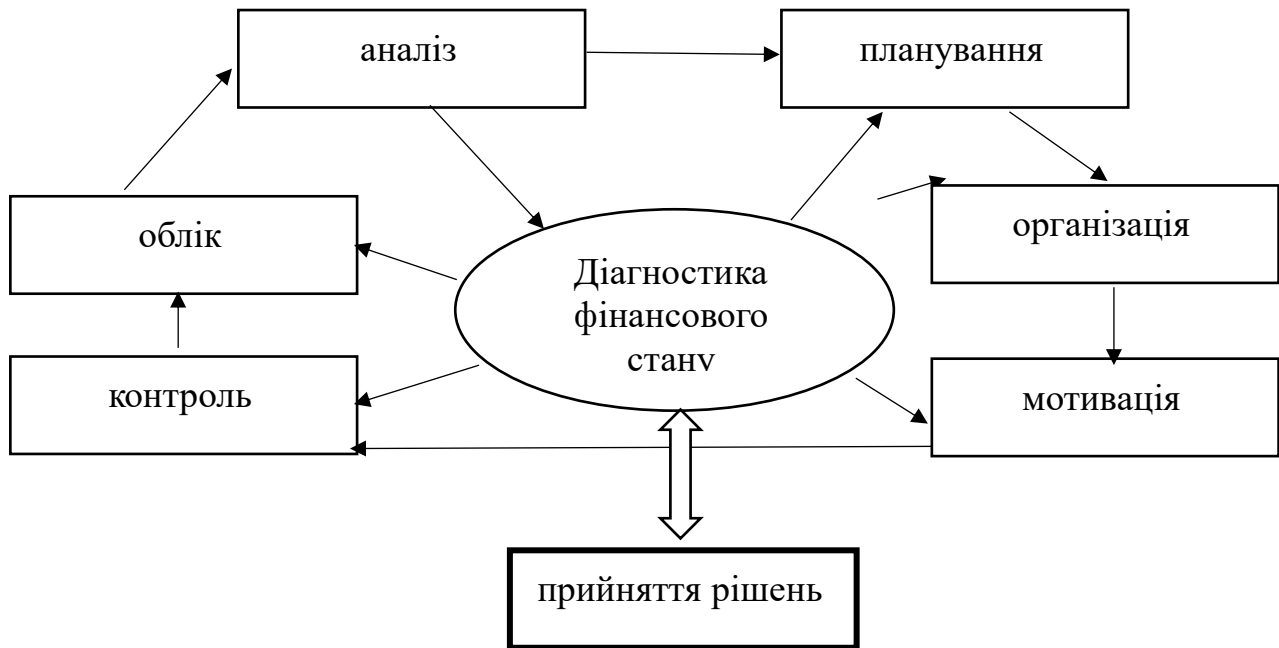

Рис. 1.2. Діагностика фінансового стану в системі управління підприємством
[59, с. 17]

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні високого рівня економічної безпеки підприємства.

Необхідно ефективно управляти фінансовим станом підприємства, тобто треба систематично й усебічно оцінювати фінансовий стан з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Для того, щоб управління

фінансовим станом на підприємстві було ефективним, необхідно діагностику фінансового стану проводити за такими етапами:

1. Перебудувати механізм управління всього підприємства з урахуванням вимог фінансової прозорості. Наприклад, для великих підприємств і холдингів найбільш ефективною системою є бюджетне управління.

2. Розробити відповідну організаційну структури управління з поділом на бізнес-одиниці.

3. Організувати роботу фінансової служби таким чином, щоб була можливість одержувати інформацію із всіх напрямків робіт:

- по об'єктах фінансового управління; - по управлінських процесах (планування, аналіз, прогноз);

- по фінансових потоках. У міру необхідності треба провести методичне оснащення фінансової служби засобами, методами, принципами сучасного фінансового управління, тобто фактично навчити персонал роботі в нових умовах.

4. Розробити стандарти управлінського обліку всього підприємства в цілому й для кожної ланки та виду діяльності окремо: форми звітності, строки, систему інформаційних потоків, документообігу й т.д. Особливо важливо досягти сполучення управлінського фінансового обліку й бухгалтерського, оскільки основним джерелом фактичної фінансової інформації є бухгалтерія підприємства. Ціль цього етапу - забезпечити оперативне надходження й узагальнення необхідної фінансової інформації.

5. Необхідно провести автоматизацію за допомогою сучасних комп'ютерних технологій і програмного забезпечення відзначених вище заходів

Фінансова діагностика є інструментом накопичення, обробки і трансформації та в подальшому наданні необхідної фінансової інформації для забезпечення процесу прийняття та реалізації тактичного та стратегічного управлінського рішення господарюючими суб'єктами. Для здійснення зазначених завдань діагностики фінансового стану підприємства необхідно провести певне узагальнення класифікації видів діагностики (рис. 1.3).

Метою експрес-діагностики є раннє виявлення ознак кризового розвитку

підприємства, швидке реагування на зміну умов ринку; вимагає прийняття швидких рішень управління. Відповісти на питання чому криза з'явилась, які наслідки її появи можуть мати місце та які антикризові заходи використати, повинна система фундаментальної діагностики, що здійснюється на основі методів факторного аналізу і прогнозування [75, с. 209-210].

Рис. 1.3. Класифікація діагностики фінансового стану підприємства [75, с. 210]

Основними цілями фундаментальної діагностики є: поглиблення результатів оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, отриманих в процесі експрес-діагностики; підтвердження отриманої попередньої оцінки масштабів кризового фінансового стану підприємства; прогнозування розвитку окремих факторів, що генерують загрозу банкрутства підприємства і їх негативних наслідків; оцінка і прогнозування спроможності підприємства до нейтралізації загрози банкрутства за рахунок внутрішнього фінансового потенціалу [75, с. 210-211].

Фундаментальна діагностика здійснюється за такими основними етапами: систематизація основних факторів, що обумовлюють кризовий фінансовий розвиток підприємства; проведення комплексного фундаментального аналізу з використанням спеціальних методів оцінки впливу окремих факторів на кризовий фінансовий розвиток підприємства; прогнозування розвитку кризового фінансового стану підприємства під негативною дією окремих факторів; прогнозування здатності підприємства до нейтралізації загрози банкрутства за рахунок внутрішнього фінансового потенціалу; кінцеве визначення масштабів кризового фінансового стану підприємства [75, с. 210-211].

Однак лише визначити поточний стан підприємства та виявити проблеми недостатньо. Важливо розробити конкретні рекомендації, які не лише оцінюють минулу діяльність, а й допомагають уникнути подібних проблем у майбутньому. У цьому контексті своєчасна діагностика фінансового стану підприємства має включати комплексний підхід, що охоплює всі часові аспекти: аналіз минулого (ретроспекція), поточну оцінку та прогнозування (проспекція). Такий підхід забезпечує ухвалення ефективних управлінських рішень.

Ретроспективна діагностика спрямована на аналіз попереднього фінансового стану підприємства, оцінку досягнення раніше поставлених цілей і виконання фінансових планів. Це дозволяє об'єктивно оцінити ефективність управління, зокрема фінансовою діяльністю.

Поточна діагностика зосереджена на виявленні тенденцій розвитку підприємства і ступеня досягнення поточних, тактичних цілей.

Прогностична діагностика оцінює здатність підприємства реалізовувати стратегічні цілі та формувати перспективи його розвитку.

Діагностика елементів системи при проведенні діагностики фінансового стану підприємства передбачає виявлення та усунення симптомів ускладнень або можливості їх виникнення безпосередньо у: фінансових відносинах підприємства, певній складовій виробничо-господарських факторів, структурі фінансових ресурсів та ін. [75, с. 210-211].

Дослідники І. М. Клімович та К. А. Татієвська виділяють також види

діагностики фінансового стану залежно від суб'єктів її проведення. Основним змістом зовнішньої діагностики фінансового стану, яка здійснюється партнерами підприємства, контролюючими органами на основі даних публічної фінансової звітності, є: аналіз абсолютних показників прибутку; аналіз показників рентабельності; аналіз фінансового стану, фінансової стійкості, стабільності підприємства, його платоспроможності та ліквідності балансу; аналіз ефективності використання залученого капіталу; економічна діагностика фінансового стану підприємства.

Внутрішня (традиційна) діагностика фінансового стану підприємства передбачає комплексне дослідження його фінансової діяльності. Основними аспектами такого аналізу є оцінка активів і капіталу, визначення фінансової стійкості та стабільності, аналіз ділової активності, кредитоспроможності, ефективності використання майна та вкладеного капіталу. Також приділяється увага вивченню власних фінансових ресурсів, ліквідності та платоспроможності компанії [26].

Діагностика фінансового стану є важливим компонентом системи управління діяльністю підприємства в цілому, тож від раціональності її організації істотно залежать обґрунтованість, адекватність та ефективність управлінських рішень. Реалізація діагностики фінансового стану в умовах підприємства передбачає формування відповідної її моделі (рис. 1.4).

Сукупність факторів впливу на діяльність підприємства, учасників системи діагностики становлять ядро діагностики фінансового стану підприємства. Механізм функціонування фінансової діагностики варто розглядати як складову (найбільш активну частину) системи діагностики, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат дослідження об'єкта. Він покликаний спрямувати дослідження у правильному руслі через дотримання ряду принципів, виконання функцій та досягнення визначених цілей [58, с. 86].

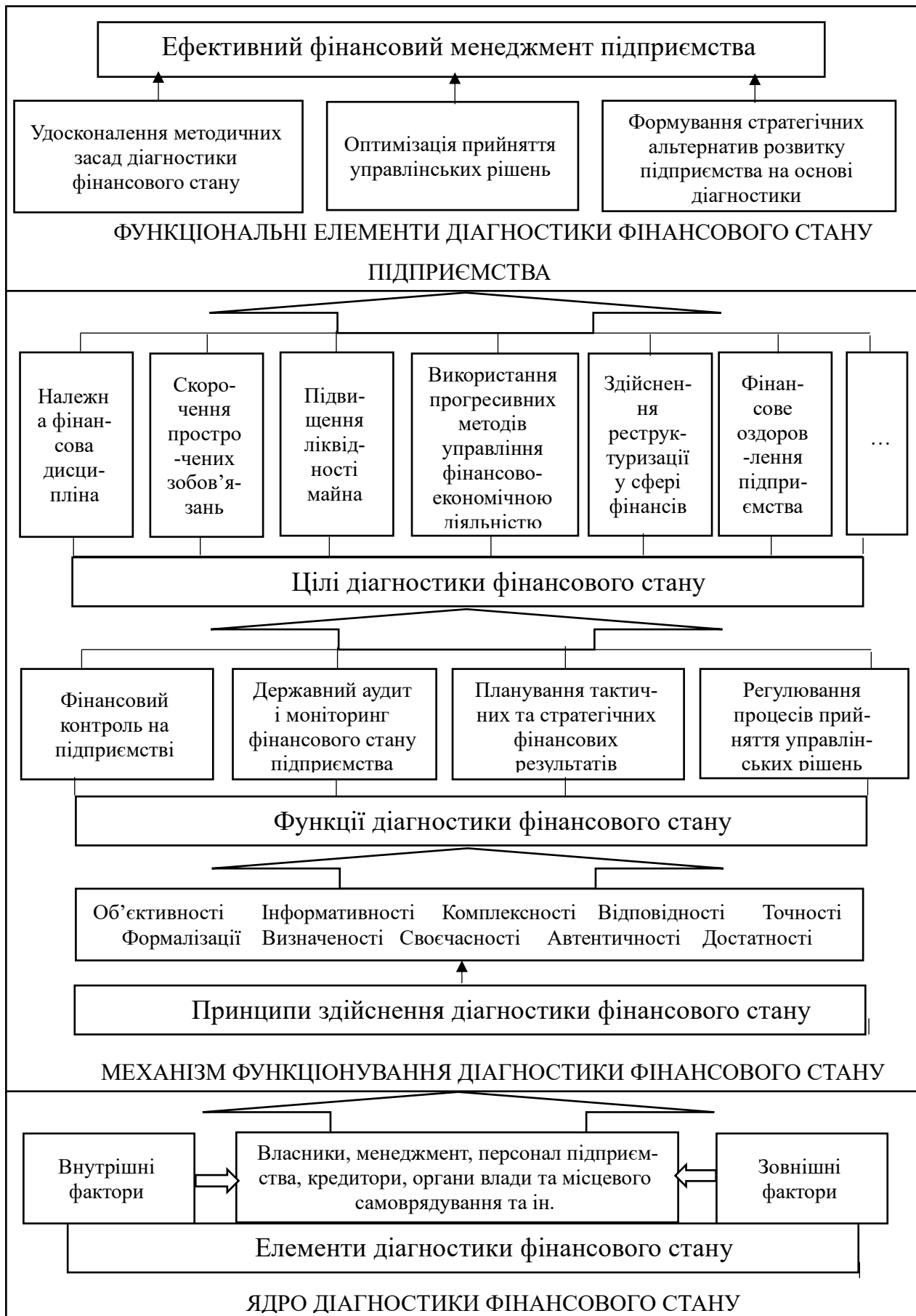

Рис. 1.4. Концептуальна модель діагностики фінансового стану [58, с. 84]

Головна мета діагностики фінансового стану підприємства полягає у проведенні об'єктивної оцінки його фінансового стану, а також у визначенні шляхів та конкретних заходів для його покращення.

Об'єктом такого аналізу є фінансово-господарські процеси, отримані результати та чинники, що на них впливають, а також безпосередньо фінансовий стан підприємства. Серед основних завдань діагностики фінансового стану можна виділити наступні:

- вивчення стану і тенденцій економічного розвитку підприємства за попередні періоди;
- оцінка результатів та ефективності поточної основної виробничої діяльності, тобто оцінка ділової активності підприємства;
- оцінка раціональності використання грошових коштів для підтримання ефективної структури капіталу;
- пошук резервів підвищення результативності економічної системи підприємства на основі вивчення передового досвіду і досягнень науки та практики та інші [59, с. 17].

Зазначимо, що проведення діагностики повинно базуватися на загальноприйнятих принципах, найважливішими з яких вважаються: своєчасність, комплексність, науковість, автентичність, точність, об'єктивність, ефективність. Дотримання наведених принципів у діяльності суб'єкта господарювання сприяє реалізації у повному обсязі функцій діагностики фінансового стану підприємства.

У рамках дослідження діагностики, як складової системи управління підприємством, її функцію можна визначити як особливий вид управлінської діяльності. Управлінська діагностика є необхідною для забезпечення цілеспрямованого впливу на об'єкт дослідження. Таким чином, загальні функції управління реалізуються через механізм діагностики фінансового стану підприємства наступні:

1. Фінансовий контроль на підприємстві, тобто організація на підприємстві процесу перевірки виконання та забезпечення реалізації усіх управлінських

рішень у сфері фінансової діяльності з метою реалізації фінансової стратегії та попередження кризових ситуацій [58, с. 86-87].

2. Державний аудит і моніторинг фінансової діяльності підприємств – використання державними контрольними органами розробленого механізму періодичного (для аудиту) чи постійного (для моніторингу) спостереження за контрольованими показниками фінансової діяльності, визначення розмірів відхилень фактичних результатів від передбачених (нормативних) та виявлення причин цих відхилень.

3. Планування тактичних та стратегічних фінансових результатів – характеризується діями із розробки системи фінансових планів та планових показників. Ця діяльність має на меті забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами та підвищення ефективності його фінансової діяльності як у поточному періоді, так і на довготривалу перспективу. Ця функція включає як складання поточних фінансових планів за окремими аспектами фінансової діяльності, так і розробку загальної фінансової стратегії та фінансової політики за основними напрямками фінансової діяльності підприємства [58, с. 86-87].

4. Регулювання процесів прийняття управлінських рішень охоплює процеси розробки цілей, параметрів, альтернативних шляхів реалізації управлінських рішень, прогнозування їх наслідків, а також дії щодо організації впровадження та контролю за їх виконанням.

Оскільки учасники фінансової діагностики відрізняються за своїми цілями, умовами діяльності, ступенем зацікавленості у результатах та колом питань, які потрібно вирішити, то й цілі проведення діагностики є унікальними для кожного суб'єкта.

Визначення цілей, формулювання функцій та характеристика принципів фінансової діагностики підприємства, які забезпечують її реалізацію, мають на меті досягнення головної мети системи. Ця мета полягає у створенні ефективної системи фінансового управління підприємством [58, с. 86-87].

Фінансовий менеджмент, який охоплює управління фінансовими ресурсами

та відносинами на підприємстві, включає систему принципів, методів, форм і прийомів, спрямованих на регулювання фінансів у ринкових умовах. Його основна мета — підвищення конкурентоспроможності підприємства. Особливу роль у цьому процесі відіграє науково-методичний інструментарій фінансової діагностики, забезпечення оптимальності прийняття управлінських рішень і розробка стратегічних альтернатив розвитку підприємства. У зв'язку з цим доцільно виділити ключові функціональні елементи, які забезпечують реалізацію механізму фінансової діагностики підприємства.— удосконалення методичних засад діагностики фінансового стану підприємства, що передбачає розробку нових та вдосконалення існуючих методичних підходів, адаптацію кращого світового досвіду діагностування до сучасних умов розвитку вітчизняних підприємств [58, с. 86-87];

– оптимізація процесу прийняття управлінських рішень, тобто створення в ході діагностики такої системи підтримки управлінських рішень, що забезпечувала б дотримання параметрів економічної ефективності на всіх стадіях цього процесу (цілевиявлення, розробки і прийняття рішення, організації виконання й контролю);

– формування стратегічних альтернатив розвитку підприємства на основі діагностики фінансового стану. У сучасних умовах, коли підприємство може забезпечити перспективи свого існування лише на основі стратегічного управління, висновки та рекомендації, отримані в ході здійснення діагностики фінансового стану слугують базою формування та реалізації фінансової стратегії розвитку підприємства. Оскільки фінансова стратегія підприємства охоплює всі аспекти його фінансової діяльності, можна стверджувати, що елементи механізму фінансового менеджменту повинні містити механізми та інструменти формування та реалізації фінансової стратегії.

Таким чином, функціональні елементи реалізації механізму діагностики фінансового стану є тими напрямками втілення її результатів, за якими слід здійснювати роботу з метою підвищення ефективності діяльності підприємства загалом та системи фінансового менеджменту, зокрема [58, с. 86-87].

Основні задачі проведення фінансової діагностики:

- 1) визначення економічного стану підприємства на момент дослідження (фінансовий і майновий стан підприємства, достатність капіталу для розширеного відтворення виробництва на основі інноваційно-інвестиційної моделі розвитку, потреба в додаткових джерелах фінансових ресурсів, аналіз кредиторської і дебіторської заборгованості, оцінка складу і структури активів, аналіз основного і оборотного капіталу, рівень ефективності і прибутковості діяльності підприємства);
- 2) оцінка ринкової економічної стійкості підприємства;
- 3) виявлення «вузьких місць», що негативно впливають на фінансовий стан підприємства;
- 4) оцінка фінансової стійкості (визначення порогу беззбитковості, запасу фінансової стійкості);
- 5) стратегічний аналіз фінансового ризику і пошук шляхів його зниження;
- 6) виявлення реальних і потенційних резервів виробництва, які підприємство може використати для поліпшення фінансового стану.

Складність та важливість діагностики фінансового стану обумовлюють необхідність чіткої ідентифікації основних етапів її проведення.

Фінансову діагностику підприємства виконують в три етапи:

Етап 1. Оцінка поточного стану підприємства та його змін у порівнянні з попереднім періодом.

Завданням цього етапу є не тільки аналіз динаміки показників, але й визначення припустимого рівня зниження коефіцієнтів. Проблеми у фінансовому положенні підприємства виникають у разі, якщо значення коефіцієнтів стають нижчими за прийнятний рівень. Зниження коефіцієнтів у межах прийнятних значень потребує з'ясування причин зниження показників, а не причин виникнення проблем.

Крім підтвердження наявності чи відсутності проблем у фінансовому положенні підприємства, необхідно дати оцінку ступеня критичності таких проблем.

До основних проблем у фінансовому стані підприємства відносяться наступні:

1. Низька платоспроможність. 2. Недостатнє задоволення інтересів власника. 3. Зниження фінансової незалежності або низька фінансова стійкість.

Етап 2. Визначення причин, що призвели до зміни фінансового становища підприємства.

Проблем, які виникають у фінансовому стані підприємства: відсутність потенційних можливостей зберігати прийнятний рівень фінансового стану (або низькі обсяги одержуваного прибутку); нераціональне управління результатами діяльності (або фінансами).

Етап 3. Розробка програми дій на майбутнє.

При складанні аналітичної записки за результатами діагностики бажано дотримуватись наступного: розгляд кожного напрямку аналізу повинен включати формальну (описову) й резюмуючу частини. Формальна частина має містити опис методології розрахунку й економічного змісту показників та коефіцієнтів. Для показників, які можна розрахувати декількома способами, показують обраний аналітиком варіант розрахунку. Це необхідно для адекватної оцінки абсолютної величини показників. Резюмуюча частина передбачає інтерпретацію отриманих значень відносно підприємства, яке розглядається: порівняння з нормативними (припустимими) значеннями, виявлення причин погіршення фінансового стану підприємства і резервів його оптимізації.

Діагностика фінансового стану — це визначення поточного стану підприємства й динаміки його змін, можливих шляхів вирішення проблем за результатами розрахунків, оцінки та інтерпретації фінансових показників, що характеризують різні сторони діяльності підприємства.

1.3 Система показників діагностики фінансового стану підприємства

У в'язку із останніми подіями у політичній та економічній площині нашої держави, постає необхідність пошуку нових підходів, які сприятимуть виходу підприємств з кризи та забезпечать їх належний фінансово-економічний стан. Значна частка підприємств країни має незадовільну структуру капіталу та відчуває нестачу оборотних коштів. озробка та впровадження нових методів аналізу та шляхів покращення фінансового стану фірми дозволить збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість. Постійне забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стійкості та здатності підприємства до подальшого розвитку є однією з головних умов подолання наявних кризових явищ на підприємствах. Розробка практичних рекомендацій щодо напрямку покращення фінансового стану сучасних українських підприємств, що дозволить їм здійснювати ефективну діяльність у складних умовах політичної й економічної ситуації та забезпечить конкурентоспроможність на міжнародних ринках набуває все більшої актуальності.

Враховуючи важливість діагностики фінансового стану, в першу чергу нам необхідно коротко ознайомимося з характеристикою її основних методичних підходів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Основні методи діагностики фінансового стану підприємства

Методи	Характеристика
1	2
Метод розрахунку фінансових коефіцієнтів	Розрахунок включає визначення показників, які характеризують фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан і ділову активність підприємства. Склад коефіцієнтів та методика їх розрахунку можуть відрізнятися залежно від обраного підходу, затвердженого нормативними документами або запропонованого науковцями.

Продовження табл. 1.3

Розрахунок абсолютних показників	Може застосовуватись для оцінки окремих аспектів фінансового стану підприємства. Наприклад: для оцінки фінансової стійкості з позиції прибутковості на основі результатів маржинального аналізу; для визначення типів фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел фінансування запасів.
Формування рейтингової оцінки	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками виходячи з фактичного рівня показників фінансового стану і рейтингу кожного показника. Перевагою є можливість ранжування ряду підприємств за обраною ознакою.
Проведення бальної оцінки	Бальна оцінка передбачає аналіз фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння отриманих результатів із нормативними значеннями та розрахунок узагальненого показника, вираженого в балах. При цьому значення показників розподіляються за зонами залежно від їх віддаленості від оптимального рівня.
Проведення матричної оцінки	Метод ґрунтується на побудові матриці фінансових показників, яка трансформується у матрицю стандартизованих коефіцієнтів. Це дозволяє проводити порівняльну рейтингову оцінку за визначеними показниками. Крім того, метод може застосовуватися для складання матричних балансів, а також балансів грошових надходжень і витрат.
Інтегральна оцінка	Результатом оцінки є розрахунок інтегрального показника на основі використання різних методичних підходів. Цей показник може відображати як окремі складові, так і загальний фінансовий стан підприємства.
Дискримінантні моделі	Ці моделі дозволяють оцінити ймовірність банкрутства підприємства на основі розроблених або вже існуючих інтегральних підходів до аналізу його фінансового стану. Розрізняють однофакторні моделі (наприклад, коефіцієнти Бівера, Вайбеля) та багатофакторні моделі (такі як моделі Альтмана, Ліса, Таффлера, Спрінгейта, Терещенка, Савицької тощо).

Аналіз даних таблиці дозволяє дійти висновку, що формування єдиної системи методичних підходів до оцінки фінансового стану підприємства та розробка чіткого алгоритму їх застосування допоможуть об'єктивно визначати як поточний стан, так і потенційні перспективи фінансово-господарської діяльності підприємства. Це забезпечить необхідний рівень фінансових ресурсів, підвищить ефективність управлінських рішень і, як результат, сприятиме поліпшенню фінансових показників, а також досягненню тактичних і стратегічних цілей у різних галузях економіки.

Щоб управлінське рішення щодо вибору системи методичних підходів дало максимально позитивний ефект, важливо правильно обрати відповідний метод аналізу фінансового стану для конкретного суб'єкта. Основними методами оцінки є: коефіцієнтний, комплексний, беззбитковий, інтегральний і рівноважний.

Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок системи показників (коефіцієнтів), що висвітлюють різні боки господарювання підприємства і враховують вплив як внутрішнього, так і зовнішнього середовищ на фінансовий стан підприємства [9, с. 443].

В таблиці 1.4 наведена система напрямків та показників для оцінки фінансового стану підприємства коефіцієнтним методом.

Таблиця 1.4

Показники діагностики фінансового стану

Показник	Формула	Норматив
Показники ліквідності		
1. Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	$\text{Кз.л.} = \text{ОА} / \text{ПЗ}$ ОА – оборотні активи ПЗ – поточні зобов'язання	>1
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\text{Кш.л.} = (\text{Деб. заборгованість} + \text{Грошові кошти} + \text{Поточні фін. інвестиції}) / \text{ПЗ}$	>0,5
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\text{К а.л.} = (\text{Грошові кошти} + \text{Поточні фін. Інвестиції}) / \text{ПЗ}$	>0,2
4. Частка оборотних активів в загальній сумі активів	$\text{Частка} = \text{Вартість оборотних активів} / \text{Вартість активів}$	за планом
5. Власний оборотний капітал (робочий капітал)	$\text{ВОК} = \text{ОА} - \text{ПЗ}$	За планом
Показники фінансової стійкості		
1. Коефіцієнт автономії	$\text{Кавт} = \text{ВК} / \text{ВБ}$ Вк – власний капітал ВБ – валюта балансу	>0,5
2. Коефіцієнт фінансової залежності	$\text{К ф.з.} = \text{ВБ} / \text{ВК}$	<2,0
3. Коефіцієнт фінансової стабільності	$\text{К ф.с.} = \text{ВК} / \text{ЗК}$ ЗК – залучений капітал	>1

Продовження табл. 1.4

4. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами	$K_{заб.} = (BK - HA) / OA$ HA – необоротні активи	>0,1
5. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	$K_{ман.ВК} = BOK / BK$ BOK – власний оборотний капітал	>0,5
Коефіцієнт оборотності активів	$K_{об.акт.} = ЧД / СВА$ СВА – середньорічна вартість активів	за планом
Тривалість обороту активів(дні)	365 / коефіцієнт оборотності активів	за планом
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K_{об.вк} = ЧД / СВВК$ СВВК – середньорічна вартість власного капіталу	за планом
Тривалість обороту власного капіталу (дні)	365 / коефіцієнт оборотності власного капіталу	за планом
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{об.д.з.} = ЧД / СВДЗ$ СВДЗ – середньорічна вартість дебіторської заборгованості	за планом
Тривалість обороту дебіторської заборгованості	365 / коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	за планом
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$K_{об.к.з.} = ЧД / СВКЗ$ СВКЗ – середньорічна вартість кредиторської заборгованості	за планом
Тривалість обороту кредиторської заборгованості	365 / коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	за планом
Показники рентабельності		
Валова рентабельність продукції	валовий прибуток / собівартість реалізованої продукції	за планом
Рентабельність операційної діяльності	Операційний прибуток / операційні витрати	за планом
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / середньорічна вартість власного капіталу	за планом

Основними недоліками даного методу, що ускладнюють його застосування, є: трудомісткість, відсутність нормативних значень більшості коефіцієнтів, що

використовуються в процесі аналізу, ситуація, коли зміни величин коефіцієнтів у динаміці не можуть бути інтерпретовані належним чином, оскільки значення для розрахунку постійно змінюються у часі.

Цей метод доцільно застосовувати на підприємствах, які мають достатньо часу для правильної інтерпретації отриманих результатів.

На рисунку 1.5 показано схему оцінки фінансового стану підприємства за комплексним підходом.

Рис.1.5. Інструменти для проведення комплексної діагностики фінансового стану
[17, с.44]

Беззбитковий метод базується на ролі операційного важеля у формуванні результатів діяльності підприємства, на можливості управління його витратами й результатами з метою досягнення необхідних показників беззбитковості

виробництва. Критерієм оцінки фінансового стану підприємства в цьому випадку виступає запас фінансової міцності підприємства, тобто виторг від реалізації, що підприємство має після проходження порогу рентабельності. Отже, чим вищий запас фінансової міцності у відсотках, тим стійкіший фінансовий стан підприємства [15]. Цей метод має перевагу у тому, що враховує беззбитковість (основний аспект діяльності підприємства) та витрати, завдяки чому є сучасним і практичним. Водночас його недоліком є невідповідність таким аспектам оцінки, як конкурентоспроможність, кредитоспроможність, ринкова та ділова активність, що потребує подальшого вдосконалення.

Інтегральний метод оцінки фінансового стану підприємства рекомендовано використовувати організаціям, які прагнуть визначити свій фінансовий стан за допомогою одного (сукупного) інтегрального показника. У процесі застосування цього методу розраховується інтегральний показник, що базується на узагальнюючих даних про рівень платоспроможності, фінансової незалежності та якості активів підприємства.

Загальні показники інтегрального методу оцінки фінансового стану підприємства розглянемо на рисунку 1.6.

Рис.1.6. Показники інтегрального підходу [23, с.112]

Рівноважний метод базується на понятті ліквідності й оцінці фінансового стану підприємства з позицій досягнення рівноваги між ліквідними потоками у сфері господарсько-інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Перша виступає як зона створення коштів, а друга - як зона споживання коштів. Формовані і спожиті в них ліквідні грошові потоки мають назву результату господарської діяльності і результату фінансової діяльності відповідно. Рівність між цими результатами створює ситуацію ідеальної фінансової рівноваги підприємства, коли сукупний результат господарської і фінансової діяльності дорівнює нулю.

На рисунку 1.7 розглянемо діагностику фінансового стану підприємства рівноважним методом.

Рис. 1.7. Діагностика фінансового стану підприємства рівноважним методом [27, с.173]

Кожне підприємство, що працює в умовах війни зіткнулося із проблемою неможливості використання залучених коштів. Практика показала, що постачальники продукції готові працювати із покупцями тільки на умовах повного розрахунку за поставлений товар. Ті компанії, що будували свої бізнес-моделі на основі надання товарних кредитів, перебудували цю модель таким чином, щоб гарантувати постачальникам повернення коштів відразу після отримання товарів (матеріалів чи сировини). Це зрозумілий і логічний підхід в умовах війни, який передбачає зменшення фінансових ризиків як для постачальників, так і покупців. Для того, щоб вижити на ринку, численна кількість

компаній були вимушені терміново розрахуватися за заборгованістю і забезпечувати наступні поставки товарів та ресурсів за рахунок власних джерел. Таким чином, в умовах воєнного стану більшість компаній відмовилися від залученого капіталу і перейшли на самофінансування. Однак, варто зазначити, що не кожне підприємство має достатньо власних фінансових ресурсів, щоб відмовитися від використання залученого капіталу. Численна кількість компаній змінила модель фінансування за рахунок збільшення внутрішньої заборгованості, зокрема заборгованості за заробітної платою. Така модель перекриття зовнішньої заборгованості за рахунок внутрішньої також зустрілася із опором, оскільки в умовах воєнного стану персонал у випадку неотримання доходу, мігруватиме до інших країн.

Таблиця 1.5

Особливості трактування деяких показників фінансової діагностики в умовах воєнного стану

Показник	Нормативне значення	Нормативне значення в умовах війни
Коефіцієнт покриття	> 1	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$>0,7$	> 1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$>0,2$	$>0,7$
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	$>0,5$	$>0,8$
Оборотність активів	Відсутнє, позитивною є зростання показника в динаміці	Відсутнє, позитивною є не суттєве зменшення показника оборотності
Оборотність запасів	Відсутнє. Позитивним є зростання показника в динаміці	Відсутнє. Позитивним є зростання показника в порівнянні з довоєнним періодом
Рентабельність продукції	Відсутнє, чим вище значення – тим краще	Допускається робота на межі нульової рентабельності

Таким чином, показники фінансового стану в умовах війни для багатьох підприємств стають вищими нормативних, а структура капіталу характеризується практичною відсутністю заборгованості за розрахунками з постачальниками та за

заробітною платою. Ті компанії, які не мають достатньої кількості власних фінансових ресурсів і не мають можливість покрити заборгованість перед постачальниками та персоналом, в подальшому не матимуть можливості працювати за установленними в докризовий період моделями. Через це численна кількість підприємств зупинили свою діяльність і суттєво погіршили показники фінансової стійкості, що спричиняє неплатоспроможність підприємства, а в подальшому можливе банкрутство.

1.4 Нормативно-правова та інформаційна база в сфері діагностики показників фінансового стану підприємства

Дослідження сутності фінансового стану підприємств слід розглядати починаючи з діючих нормативно-правових актів. Серед нормативних актів в Україні, які дають визначення сутності та пропонують методики оцінки фінансового стану підприємства на увагу заслуговують такі як: закони, накази, методичні рекомендації.

Основний нормативний акт, Конституція України, гарантує право кожного громадянина займатися будь-якою підприємницькою діяльністю, яка не заборонена законом. Водночас держава підтримує конкуренцію в підприємстві, здійснює антимонопольне, податкове, кредитне та бюджетне регулювання. Також вона забезпечує контроль за якістю та безпекою продукції, робіт і послуг, захищає права споживачів і сприяє дотриманню законності в підприємницькій діяльності.

Загальним нормативно-правовим актом, який регулює ведення бухгалтерського обліку на підприємствах всіх форм господарювання та форм власності, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV.

Даний закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. За даним законом бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, що ведеться

підприємствами, так як фінансова, статистична, податкова та інші види звітності, які використовують грошовий вимір, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

Ще одним питанням в організації дослідження фінансово-економічного стану підприємства є з'ясування інформаційного і методичного забезпечення. Якість аналізу залежить не тільки від проведених розрахунків, використаних програм та оформлених висновків. Основний критерій доцільності проведення діагностики та побудови на її результатах стратегії подальшого розвитку – це наявність актуальної, достовірної інформації, необхідної для попередніх досліджень. Внутрішніми джерелами інформації є дані фінансового й управлінського обліку, а також дані планово-економічного відділу, зокрема журнали, відомості, фактична собівартість продукції за роками, річні звіти підприємства (основні техніко-економічні показники роботи підприємства за роками), звітність підприємства, подана у формі № 1 «Баланс», формі № 2 «Звіт про фінансові результати», формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів», формі № 4 «Звіт про власний капітал», формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності». Використання всіх необхідних показників, сформованих із зовнішніх і внутрішніх джерел, дає змогу створити на кожному підприємстві цілеспрямовану систему інформаційного забезпечення аналізу, орієнтовану як на прийняття стратегічних рішень, так і на ефективне їх упровадження. Сучасна світова практика підприємств використовує для діагностики фінансово-економічних показників значну кількість способів, прийомів та методик з аналізу, які враховують визначення грошових потоків, оцінку вартості капіталу, оцінку ефективності інвестицій, прогнозування витрат і доходів, аналіз ризиків.

Головними інструментами формування інформації для процесу прийняття господарських рішень є система обліку й аналізу управлінської діяльності підприємства, а дані яких впливають на його економічний розвиток. Незалежно від суспільно-економічних відносин облік бухгалтерських даних завжди є основним джерелом інформації для управління підприємством.

Згідно Закону України від 16.07.99р. № 996 XIV "Про бухгалтерський облік

та фінансову звітність в Україні" (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 11.05.2000 року № 1707 ІІІ), фінансова звітність - це бухгалтерська звітність, що містить відомості про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітній період [21].

Розробка національних підходів щодо оцінки фінансового стану підприємства є важливим аспектом фінансової стабільності держави. В Україні у 2016 році виданий наказ Міністерства фінансів «Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара», в якому визначено порядок оцінки фінансової стійкості (обернене поняття до ризику банкрутства) підприємств України. У даному нормативно-правовому документі пропонується використання різних моделей для оцінки фінансового стану підприємств залежно від галузі діяльності та їх розміру.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку є нормативними актами, які затверджуються Міністерством фінансів України. Вони визначають методи і принципи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Основна мета ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності полягає у наданні користувачам повної, достовірної та об'єктивної інформації про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та рух грошових коштів для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Бухгалтерський облік є обов'язковим для всіх підприємств. На основі його даних формується фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, де застосовується грошовий вимір.

Раніше фінансова звітність складалася з взаємопов'язаних форм відповідно до П(С)БО:

- П(С)БО 2 «Баланс» (форма 1);

- П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» (форма 2);
- П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів» (форма 3);
- П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал» (форма 4);
- Примітки до річної фінансової звітності (форма 5).

Фінансова діагностика – це процес оцінки та прогнозування фінансового стану підприємства на основі фінансової та бухгалтерської звітності, а також оперативних даних. Основні принципи та вимоги до фінансової звітності визначаються положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), затвердженими Міністерством фінансів України.

Згідно з новими змінами, П(С)БО 2, 3, 4 та 5 скасовано, а всі вимоги до основних форм фінансової звітності тепер регулюються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». У додатку 1 до цього положення визначено форми фінансової звітності для підприємств:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи);
- Звіт про рух грошових коштів (прямим і непрямим методами);
- Звіт про власний капітал (Звіт про зміни у власному капіталі);
- Примітки до річної фінансової звітності.

У додатку 2 до НП(С)БО 1 наведені аналогічні форми для консолідованої фінансової звітності.

Раніше фінансова звітність будувалася на основі окремих П(С)БО:

1. П(С)БО 2 «Баланс» (форма №1) – відображав активи та пасиви підприємства на певну дату, а також джерела фінансування активів через власний або залучений капітал. Ця інформація використовувалася для аналізу ресурсів підприємства, його платоспроможності, ліквідності, потреб у позиках та прогнозування економічних змін.

2. П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» (форма №2) – показував доходи, витрати та фінансові результати від різних видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової), а також чистий прибуток або збиток. Ця форма

допомагала оцінити структуру доходів, витрат і фінансову ефективність підприємства.

3. П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів» (форма №3) – містив інформацію про надходження та витрачання коштів за трьома напрямками: операційна, інвестиційна та фінансова діяльність. Це дозволяло аналізувати ефективність управління грошовими потоками та прогнозувати їх у майбутньому.

4. П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал» (форма №4) – фіксував зміни у власному капіталі за певний період, що використовувалося для оцінки та прогнозування капіталу підприємства.

5. Примітки до фінансової звітності (форма №5) – надавали додаткову деталізацію статей фінансової звітності для забезпечення їх зрозумілості та повноти.

Для аналізу фінансового стану підприємства важливо використовувати достовірну та взаємопов'язану фінансову інформацію, що відповідає встановленим стандартам і правилам. Це забезпечує можливість порівнювати показники різних звітних періодів та робити обґрунтовані висновки.

Для прийняття ефективних управлінських рішень підприємство повинне розробити фінансову облікову політику, яка відповідатиме його внутрішнім потребам управління. При цьому керівники аналізують не лише внутрішню фінансову інформацію, а й порівнюють її з показниками конкурентів та інших підприємств.

Стандартизація бухгалтерського обліку відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості та зрозумілості фінансових даних для користувачів. Загальні вимоги до фінансової звітності визначені у П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», який затверджено наказом Міністерства фінансів України №87 від 31.03.1999 року.

Це положення регулює:

- мету фінансової звітності;
- склад та звітний період;
- якісні характеристики і принципи складання звітів;

- вимоги до розкриття інформації.

Основою П(С)БО 1 є міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, зокрема МСБО 1. Фінансова звітність, згідно з П(С)БО 1, є інструментом, що відображає фінансовий стан підприємства та результати його діяльності за звітний період.

Метою таких звітів є забезпечення загальних інформаційних потреб для широкого кола користувачів, які використовують їх як основне джерело фінансової інформації, для прийняття економічних рішень (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Цілі фінансової діагностики залежно від інтересів зацікавлених сторін

Зацікавлена особа	Інформаційні потреби
Менеджмент підприємства	- викуп компанії / бізнесу у власників, або певної частки акцій; - реструктуризація чи санація бізнесу (або ж боргів); - покращення роботи компанії в цілому чи окремих функціональних підрозділів; - подолання певних проблем / кризових проявів у діяльності компанії
Акціонери / власники	- продаж пакетів акцій покупцям за найвищими цінами; - оцінювання якості менеджменту підприємства; - розроблення стратегії управління бізнесом / компанією; - злиття чи поглинання компаній окремої сфери бізнесу
Інвестори	- реалізація ефективних бізнес-проектів різного характеру; - придбання пакетів акцій чи цілих підприємств; - контроль за ефективністю вкладених коштів
Контрагенти	- оцінювання спроможності отримання необхідної продукції (робіт, послуг); - аналіз доцільності співпраці; - оцінювання платіжної дисципліни
Банківські установи	- оцінювання кредитоспроможності підприємства; - перевірка фінансового стану при виділенні додаткового фінансування
Персонал	- започаткування або продовження співпраці з підприємством як роботодавцем

Продовження табл. 1.5

Державні органи влади	- контроль за ефективністю використання переданого в оренду майна / майнового комплексу; - доцільність проведення процедури банкрутства / реструктуризації; - приватизація підприємств; - інші цілі виходячи зі специфіки сфери бізнесу
-----------------------	--

Фінансова звітність є важливим джерелом інформації для користувачів, які ухвалюють економічні рішення на основі даних про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та зміни у фінансових показниках.

Головна вимога до фінансової звітності – надання чіткої, достовірної та порівнянної інформації про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у складі власного капіталу. Підготовка звітності здійснюється за встановленими методами та в строки, визначені законодавством. Несвоєчасне подання звітності може знизити її актуальність, адже вона є основою не тільки для оцінки минулих результатів, а й для прогнозування майбутніх показників.

Фінансова звітність ґрунтується на кількох важливих принципах:

1. Принцип безперервності діяльності – передбачає, що підприємство не планує ліквідуватися чи скорочувати обсяги своєї діяльності у найближчий звітний період.

2. Принцип періодичності – розділяє діяльність підприємства на певні часові періоди (рік, квартал, місяць) для складання звітності. Для новостворених або ліквідованих підприємств тривалість звітного періоду може змінюватися.

3. Принцип повноти – вимагає надання повної інформації, необхідної для користувачів, з урахуванням її важливості та витрат на отримання.

Примітки до звітності є невід'ємною частиною фінансової звітності. Вони містять детальне пояснення статей звітів, розкривають облікову політику підприємства та надають додаткову інформацію для повного розуміння фінансових показників.

Таким чином, інформаційне забезпечення є ключовим елементом будь-яких управлінських процесів на підприємстві. Мета складання фінансової звітності полягає у наданні користувачам об'єктивної інформації про фінансові результати діяльності та стан підприємства для ухвалення зважених рішень. Інформаційна база аналізу фінансового стану підприємства повинна містити звітні дані, економічні параметри та фактори, що враховують зміни зовнішніх умов діяльності, необхідні для аналітичних оцінок і прийняття управлінських рішень.

Висновки до розділу 1

Діагностика фінансового стану підприємства є невід'ємною складовою успішного управління. Її основна мета — попередження кризових ситуацій та надання інформації про наявні резерви для їх подолання.

Процес управління діагностикою фінансового стану базується на теоретичних засадах і передбачає системний підхід до аналізу фінансової інформації. Як важливий елемент стратегічного управління, діагностика дозволяє здійснювати надійний фінансовий аналіз, розробляти ефективні стратегії розвитку та ухвалювати управлінські рішення. Для досягнення об'єктивності використовуються різноманітні методики, інструменти та моделі, що допомагають оцінити фінансовий стан підприємства та визначити його перспективи.

Діагностика фінансового стану — це складний аналітичний процес, який забезпечує керівників актуальною інформацією про стан фінансових ресурсів, особливості їх формування та ефективність використання. Як комплексний процес, діагностика ґрунтується на наукових принципах, системі методів та показників, які характеризують діяльність підприємства.

Діагностика фінансового стану є ключовим інструментом для забезпечення стабільності та розвитку підприємства. Детально розроблена система показників оцінки фінансового стану є доволі об'ємним інструментом, який охоплює аналіз майнового стану, рентабельності, фінансової стійкості, ліквідності, ділової та

фондової активності. Вибір конкретної системи показників для подальших розрахунків здійснюється самим підприємством з урахуванням необхідності повного опису наявного стану фінансових ресурсів, а також спеціалізації та мети діяльності суб'єкта.

Основними законодавчими регуляторами у відносинах з управління фінансовим станом є Господарський та Податковий кодекс, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та інші. Дані нормативно-правові акти цілком висвітлюють процес аналізу та оцінки фінансового стану.

До інформаційної бази відносять оперативні дані, дані статистичної та фінансової звітності до якої відносять: баланс (звіт про фінансовий стан); звіт про фінансові результати; звіт про рух грошових коштів; звіт про власний капітал; примітки до фінансової звітності.

Дослідження літературних джерел дало змогу сформулювати висновок, що діагностика, яка ґрунтується на вивченні даних про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності відіграє досить важливу роль в управлінні підприємством.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «НАЛТЕКС»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз ТОВ «НАЛТЕКС»

Історія ТОВ «НАЛТЕКС» починається ще до заснування підприємства. 7 травня 2004 р. Народовська Тетяна Миколаївна і Народовський Олександр Анатолійович заснували свою пекарню і почали випускати продукцію під торговою маркою "Наш смак". А 4 червня 2008 року вони разом заснували ТОВ «НАЛТЕКС» і до сьогоднішнього дня випускають свою продукцію під торговою маркою «Наш смак».

ТОВ «НАЛТЕКС» зареєстроване за адресою Україна, 13133, Житомирська обл., Житомирський р-н., село Старий Любар, вул. Кантемирівська, будинок 1.

Виробництво також знаходиться за адресою Україна, 13133, Житомирська обл., Житомирський р-н., село Старий Любар, вул. Кантемирівська, будинок 1.

Під час заснування розмір статутного капіталу склав 2 751 698,90 грн. З них 75% або 2 063 774,00 грн було внесено до статутного фонду Народовським Олександром Анатолійовичем і 25% або 687 924,90 грн Народовською Тетяною Миколаївною.

На сьогоднішній день ТОВ «Налтекс» продовжує виготовляти продукцію під торговою маркою «Наш Смак», яка відповідно до Класифікації видів економічної діяльності (ДК 009:2010), затвердженої Наказом Держспоживстандарту України №457 від 11.10.2010 р. відноситься до розділу КВЕД 10.72 Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання.

Додатковими видами діяльності ТОВ «НАЛТЕКС» відповідно до КВЕД є:

10.71 Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання.

46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами.

47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах.

Забезпечення ефективного функціонування будь-якого суб'єкта господарювання передбачає формування відповідної організаційної структури управління. Спрощено структуру управління ТОВ «НАЛТЕКС» представлено на рис. 2.1.

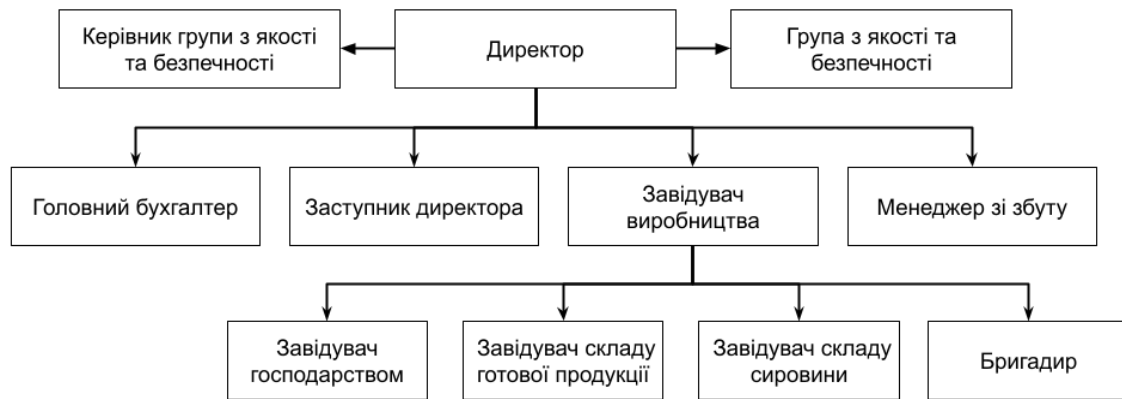

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «НАЛТЕКС»

Організаційна структура управління ТОВ «НАЛТЕКС» має лінійно-функціональний характер. Вона складається з різних рівнів управління, підрозділів, систем і підсистем, що забезпечують ефективний розподіл завдань і обов'язків у керівній структурі компанії.

Функціональні підрозділи підпорядковуються головному лінійному керівнику. Керівники цих підрозділів ухвалюють рішення через головного керівника, або ж безпосередньо взаємодіють із відповідальними керівниками виконавчих служб у межах своїх повноважень. Таким чином, лінійно-функціональна структура поєднує спеціалізовані підрозділи з лінійними керівниками. У складі компанії є різні служби, відділи та склади.

Керівником ТОВ «НАЛТЕКС» є Народовський Олександр Анатолійович.

Основну інформацію про ТОВ «НАЛТЕКС» наведено у табл. 2.1.

На сьогоднішній день ТОВ «НАЛТЕКС» виготовляє 99 видів продукції. Печиво розподілено по наступним групам:

1. Печиво пісочне
2. Печиво пісочне з начинкою
3. Печиво пісочне у шоколадній глазурі

4. Кекси

5. Пісне печиво

Продукція з підприємства фасуються у гофрокартонні ящики вагов від 0,4 до 3,0 кг.

Таблиця 2.1

Загальні відомості про підприємство

Скорочена назва	ТОВ «НАЛТЕКС»
ЄДРПОУ	35365890
Юридична адреса	13133, Житомирська обл., Любарський район, село Старий Любар, вул. Кантемирівська, будинок 1
КАТОТТГ	UA18040290450071886
Галузева належність	10.72 Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання
Керівник	Народовський Олександр Анатолійович

Для ТОВ «НАЛТЕКС» якість продукції являється однією з найважливіших цілей виробництва. Слоганом торгової марки «Наш смак» є «готуємо як для себе». Уся продукції ТОВ «НАЛТЕКС» проходить надзвичайно складний контроль якості продукції. Це важливо для підтримання властивостей продукції.

ТОВ «НАЛТЕКС» здійснення виготовлення продукцію за контрольованих умов. Ці умови складають:

а) наявність задокументованої інформації, яка визначає опис продукції і її характеристик;

б) наявність і використання належних ресурсів для моніторингу та вимірювання;

в) запровадження робіт з моніторингу та вимірювання на визначених стадіях для перевірки того, що критерії контролю процесів, або виходів, а також критерії приймання продукції задоволено;

г) використання придатної інфраструктури та середовища для функціонування процесів;

д) призначення компетентного персоналу, охоплюючи будь-яку необхідну кваліфікацію;

є) запровадження дій щодо запобігання помилкам, зумовленим людським чинником.

Підприємство проводить аналіз і контроль змін у виробництві продукції, щоб гарантувати її постійну відповідність встановленим вимогам. Воно забезпечує якість продукції як під час виконання внутрішніх операцій, так і під час доставки до місця призначення.

Діяльність підприємства зосереджена виключно на операційних процесах. Протягом досліджуваних періодів фінансова та інвестиційна діяльність не здійснювалися.

Структуру доходів ТОВ «НАЛТЕКС» представлено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Структура доходів ТОВ «НАЛТЕКС»

Стаття доходів	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
Чистий дохід	15666,0	92,2	19973,0	99,3	27509,0	93,2	11843,0	75,6	1
Інші операційні доходи	1326,0	7,8	131,0	0,7	2018,0	6,8	692	52,2	-1
Разом	16892,0	100,0	20104,0	100,0	29527,0	100	12365	73,2	0

За результатами аналізу даних, наведених у табл. 2.2 відмітимо велике зростання загального доходу ТОВ «НАЛТЕКС» на 11843 тис. грн. або на 75,6 %. Найбільша питома вага у 2022 р. припадає на чистий дохід (99,3 %). Водночас, можемо побачити значну частку інших операційних доходів у 2021 р і 2023 р. У 2021 р. це пов'язано із реалізацією частини виробничих запасів внаслідок скорочення обсягів діяльності через коронавірусну кризу. У 2023 р. це пов'язано із реалізацією частини виробничих запасів внаслідок війни.

На підприємстві ТОВ «НАЛТЕКС» впроваджено систему управління якістю та безпечністю харчової продукції у відповідності з вимогами ISO 9001 та

ISO 22000, основні критерії щодо закупівлі сировини:

1. Перевірка якості;
2. Формування відповідної вартості;
3. Дотримання договірних умов;
4. Забезпечення вчасної доставки.

ТОВ "НАЛТЕКС" забезпечене усім потрібним обладнанням та інвентарем, необхідним для виробничого процесу. Також ТОВ "НАЛТЕКС" постійно оновлює свій виробничий потенціал для покращення продукції.

На сьогоднішній день технічні ресурси підприємства представлені наступним чином:

- кондитерський цех;
- машина для підготовки глазури AGNE;
- автомат по виробництву кексів HDM;
- глазурувальна машина VENONA;
- машина відсадна-дозуюча ОТПМ-2-1;
- міксер TEXNO 60;
- міксер планетарний PL120NVAREA;
- пакувальна машина MODULAR 50S;
- пакувальна машина MINI;
- піч ротаційна газова;
- формуюча машина Unimas XL800/DRN DS;
- десятипоршневий серво дозатор PDSN10;
- допоміжне обладнання.

Для забезпечення господарської діяльності підприємство залучає відповідні матеріальні та технічні ресурси. Основними постачальниками ресурсів ТОВ "НАЛТЕКС" є:

1. Основні постачальники сировини: ТОВ «Агрофірма «Біркофф»; ТОВ «Дельта Вільмар Україна»; ТОВ «Шоколадна компанія МИР»; ТОВ «ЯСЕНСВІТ», ПП «Михалич і Ко».

2. Основні постачальники послуг: ТОВ «Житомирська обласна Енергопостачальна компанія»; ТОВ «ЖИТОМИРГАЗ ЗБУТ».

3. Основні постачальники пакувальних матеріалів: ТОВ «Ельграф»; ТОВ «ІМПАП»; ТОВ «Манупакеджинг Україна».

Високий рівень якості продукції та технічного забезпечення виробничих процесів обумовили лояльність споживачів до продукції підприємства. Також підприємство ТОВ "НАЛТЕКС" на постійній основі аналізує ринок кондитерських виробів і конкурентів. За допомогою цього ТОВ "НАЛТЕКС" може проводити безперервний темп розробки та виведення на ринок нових видів продукції. Ключовими конкурентами підприємства є: ТОВ «САЛЕКС АБСОЛЮТ», ПРАТ «ХАРЧОПРОДПАКУВАННЯ», ТОВ ФІРМА «ГРОНО».

За допомогою постійного удосконалення асортименту і постійного оновлення обладнання ТОВ «НАЛТЕКС» змогло досягнути надзвичайно високій якості своєї продукції.

ТОВ «НАЛТЕКС» має максимальні потужності виробництва продукції до 60 тонн продукції в місяць, фактичне виробництво продукції станом на вересень 2023 р. складає 39 тонн продукції в місяці.

Так, за 2021 рік ТОВ «НАЛТЕКС» виготовило 403,3 т продукції, за 2022 р. - 426,8 т, а за 2023 р. - 401,0 т. продукції.

Середньорічна кількість працівників ТОВ «НАЛТЕКС» за 2023 рік склала 48 осіб. ТОВ «НАЛТЕКС» вважає саме своїх працівників і свою продукцію своєю головною гордістю.

Продукція торгової марки "Наш смак" реалізується на території 13 областей України та на території республіки Республіки Молдова. Частка продукції ТОВ «НАЛТЕКС», яка відвантажується на експорт, складає 30% - 50%.

Збутова мережа ТОВ «НАЛТЕКС» орієнтована на канали збуту по моделі B2B, а саме організацію оптових продажів продукції дистриб'юторам, які забезпечують доставку продукції до кінцевого споживача. З ключовими партнерами укладено контракти на поставки печива. Контракти підписані з ПП

«Юніон Трейд Плюс» м. Одеса, ТзОВ «Родина» м. Львів, ПП ТД «Солодкий світ» м. Вінниця, ТОВ «Світ лайф» м. Рівне, Azamet Grup (Республіка Молдова)

Найбільшу любов клієнтів ТМ «Наш смак» отримали: «Бісквітка з молоком згущеним», «Задавака», «Завитушки з кокосовою струшкою».

Протягом 20 років ТОВ «НАЛТЕКС» завоювало привабливу ділову репутацію серед покупців саме за допомогою якості своєї продукції. За цей період ТОВ «НАЛТЕКС» перетворилось з маленької сімейної пекарні на велике виробниче підприємство, що реалізує свою продукцію в межах України та закордон. Організація розвивається, адаптується до сучасних викликів та умов ведення бізнесу.

2.2. Діагностика економічного стану ТОВ «НАЛТЕКС»

Діагностика фінансово-економічної діяльності підприємства є ключовим етапом для оцінки його стану та умов функціонування. Тому наступним кроком у аналізі ТОВ «НАЛТЕКС» буде вивчення таких аспектів: основні показники діяльності підприємства; структура майна та джерела його фінансування згідно з балансом; процес формування фінансових результатів діяльності; а також динаміка показників, що характеризують фінансовий стан підприємства. У табл. 2.3 наведені ключові показники діяльності підприємства за 2021-2023 рр.

Відповідно до даних табл. 2.3 можемо зробити наступні висновки. Чистий дохід за період від 2021 р. до 2023 р. зріс на 11943 тис. грн. або на 76,72%, що являється позитивною динамікою. Валовий прибуток також має позитивну динаміку і за період від 2021 р. до 2023 р. він зріс на 2369 тис. грн. або на 74,29 %. Чистий фінансовий результат за цей період характеризується вкрай позитивною динамікою до зростання - на 1431 тис. грн. або на 147,68 %.

Таблиця 2.3

Основні показники діяльності підприємства

№	Показник	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
		2021	2022	2023	+/-	%
1	Чистий дохід тис. грн.	15566	19973	27509	11943	76,72
2	Валовий прибуток тис. грн.	3189	2436	5558	2369	74,29
3	Чистий прибуток тис. грн.	969	-1097	2400	1431	147,68
4	Середньорічна вартість активів тис. грн.	12424	12727	14 818	2 394	19,27
5	Середньорічна вартість необоротних активів тис. грн.	5560	5821	6383	823	14,80
6	Середньорічна вартість оборотних активів тис. грн.	6864	6906	8435	1571	22,89
7	Середньооблікова чисельність працівників, осіб	47	49	48	1	2,13
8	Фондовіддача	3,42	4,23	5,76	2,34	68,42
9	Фондомісткість	0,29	0,24	0,17	-0,12	-41,38
10	Фондоозброєність тис. грн/ос	96,72	96,33	99,53	2,81	2,91
11	Продуктивність праці тис. грн/ос	331,19	407,61	573,10	241,91	73,04
12	Коеф-т оборотності оборотних активів	2,26	2,89	3,26	1	44,25

При цьому якщо порівнювати з показником 2022 року ми зможемо побачити ще більше зростання, а саме на 3497 тис. грн. і виходу від чистого збитку до чистого прибутку, це сталося у першу чергу саме через високе зростання чистого доходу і валового прибутку у 2023 р. З цього ми можемо зробити висновок, що підприємство змогло подолати деякі з негативних сторін у 2023 р.

Середньорічна вартість активів з 2021 р. до 2023 р. також показує позитивну динаміку. В порівнянні між 2021 р. і 2023 р. ми можемо побачити приріст в 2394 тис. грн. або на 19,27%. Середньорічна вартість необоротних активів має також

позитивну динаміку і між 2021 р. і 2023 р. був приріст на 823 тис. грн або на 14,80%. Також спостерігається зростання середньорічної вартості оборотних активів на 1571 тис. грн. або на 22,89 %. Якщо ми порівняємо показники 2021 і 2022 року, прослідковуємо, що майже зростання і не було (наведені показники за цей період зросли на 303 тис.грн., 261 тис.грн. і на 42 тис. грн. відповідно) з цього ми можемо зробити висновки що така позитивна динаміка сталася протягом діяльності 2023 року.

Середньооблікова чисельність працівників від 2021 р. до 2023 р. зросла на 1 особу або на 2,13 %, що є незначним зростанням у діяльності підприємства.

Фондовіддача з 2021 р. до 2023 р. зросла на 2,34 пункти або на 68,4 %, що свідчить про сильне збільшення ефективності використання основних засобів підприємства. Фондомісткість є оберненим показником до фондовіддачі і цей показник знизився на 0,12 п. або 41,38%. В загальному це є дуже позитивною динамікою для підприємства. Фондоозброєність має позитивну динаміку з 2021 р. до 2023 р. і цей показник показує незначне зростання на 2,91 тис. грн. на особу або на 2,91%. Продуктивність праці також має позитивну динаміку і з 2021 р. до 2023 р. зросла на 241,91 тис. грн. на особу або на 73,04%, що є високим підвищенням показника. Коефіцієнт оборотності оборотних активів з 2021 р. до 2023 р. зріс на 1 пункт або на 44,25% що також є позитивною динамікою. Загалом, позитивні тенденції до зростання показників ефективності обумовлені сильним зростанням чистого доходу підприємства.

Базою для реалізації виробничо-господарської діяльності підприємства є майно. Характеристику майна та джерел його формування за балансом ТОВ “НАЛТЕКС” наведено у табл. 2.4.

На основі наведених у табл. 2.4 даних можемо зробити наступні висновки. Загальна вартість майна ТОВ “НАЛТЕКС” зросла на 5604 тис. грн. або на 47,84%, що свідчить про значні тенденції до розширеного відтворення. Необоротні активи від 2021 р. до 2023 р. зросли на 1124 тис. грн. або на 20,64%. Це є позитивною динамікою для підприємства. Основні засоби зросли на 115 тис. грн. або на 2,55%. Враховуючи ріст необоротних активів таке зростання є досить слабким. Оборотні

активи за досліджуваний період показують зростання на 3058 тис. грн. або на 39,80%.

Таблиця 2.4

Характеристика майна підприємства та джерел його формування за балансом

Показники	на 31.12.2021 р.		на 31.12.2022 р.		на 31.12.2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	питома вага	тис. грн.	питома вага	тис. грн.	питома вага	+/-	%	п.с.
Активи									
1. Необоротні активи	5452	41,51	6190	50,25	6576	37,97	1124	20,62	-3,54
в тч. основні засоби	4508	34,32	4932	40,04	4623	26,70	115	2,55	-7,62
2. Оборотні активи	7683	58,49	6129	49,75	10741	62,03	3058	39,80	3,54
в тч. запаси	866	6,59	1771	14,38	2165	12,50	1 299	150,00	5,91
Деб. заборгованість	3923	29,87	2724	22,11	1441	8,32	-2482	-63,27	- 21,55
Грошові кошти	2893	22,03	1542	12,52	6155	35,54	3262	112,75	12,51
Пасиви									
1. Власний капітал	11484	87,43	10387	84,32	12787	73,84	1303	11,35	- 13,59
в т.ч. зареєстрований капітал	2752	20,95	2752	22,34	2752	15,89	0	0	-5,06
нерозподілений прибуток	8601	65,48	7504	60,91	9904	57,19	1303	15,15	-8,29
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	1651	12,57	1932	15,68	4530	26,16	2879	174,38	13,59
БАЛАНС:	11713	100,00	13135	100,00	17317	100,00	5604	47,84	0

Зокрема, запаси за період від 2021 р. до 2023 р. зросли на 1299 тис. грн. або на 150,0%, що призвело до зростання питомої ваги на 5,91 п.с. Ми можемо побачити сильне зростання запасів як і у 2022, так і у 2023 році, що свідчить про те, що підприємство не має змоги продати усю свою продукцію. Це є дуже негативною динамікою.

Дебіторська заборгованість за період від 2021 р. до 2023 р. знизилася на 2482 тис. грн. або на 63,27%, цей показник показав найбільший спад по питомій вазі, а саме на 21,55 п.с. це свідчить про зниження періоду погашення заборгованості та є позитивною тенденцією.

Грошові кошти за період від 2021 р. до 2023 р. зросли на 3262 тис. грн. або на 112,75%, що призвело до збільшення питомої ваги на 12,51 п.с. При цьому якщо ми подивимося на показник 2022 р. ми можемо побачити що з 2022 р. грошові кошти зросли на 4613 тис. грн. або у 4 рази. Таке сильне збільшення грошових коштів можна вважати спробою підприємства підготуватися до будь-яких ситуацій, які може викликати війна. Збільшення грошових коштів являється позитивною динамікою для підприємства.

Активи підприємства показують неоднозначну динаміку. Збільшення необоротних активів, основних засобів, і оборотних активів свідчить про подальший розвиток підприємства. Але значне збільшення запасів підприємства є негативною тенденцією.

У структурі фінансування ТОВ “НАЛТЕКС” переважають власні джерела. Власний капітал у 2023 р. порівняно з 2021 р. зріс на 1303 тис. грн. або на 11,35% за рахунок нерозподіленого прибутку. Протягом досліджуваного періоду підприємство не мало довгострокових зобов’язань і забезпечень.

Поточні зобов’язання і забезпечення за період від 2021 р. до 2023 р. суттєво зросли - на 2879 тис. грн. або на 174,38%, що призвело до збільшення їх питомої ваги у структурі загальних джерел фінансування на 13,59 п.с. Саме поточні зобов’язання показують найбільший ріст за досліджуваний період. Загалом це є надзвичайно негативною тенденцією.

Кінцевою метою функціонування будь-якого комерційного підприємства є одержання прибутку. Тож наступним кроком аналізу вважаємо за доцільне дослідити механізм формування фінансових результатів ТОВ «НАЛТЕКС» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Механізм формування фінансових результатів діяльності ТОВ «НАЛТЕКС»

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15566	19973	27509	11943	76,72
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	12377	17537	21951	9574	77,35
Валовий: прибуток (збиток)	3189	2436	5558	2369	74,29
Інші операційні доходи	1326	131	2018	692	52,19
Адміністративні витрати	825	1 013	1098	273	33,09
Витрати на збут	1806	2156	2136	330	18,27
Інші операційні витрати	702	495	1627	925	131,77
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	1182	-1097	2715	1533	129,70
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	1182	-1097	2686	1504	127,24
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	969	-1097	2400	1431	147,68

За даними табл. 2.5 відмітимо значне зростання чистого доходу на 11943 тис. грн. або на 76,72%, що є дуже позитивною тенденцією. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) від 2021 р. до 2023 р. збільшилася на 9574 тис. грн. або на 77,35%. Можемо виділити 2 причини такого зростання: по-перше, з 2021 до 2022 року зростання було обумовлене коронавірусною кризою, на цьому періоді ми бачимо зростання на 5160 тис. грн., що відображає зростання ціни на основну сировину виробництва, а саме борошно, цукор, масло, олія, яйця тощо, з

2022 до 2023 року ми бачимо зростання на 4414 тис. грн., це зростання було викликане війною, в основному зростанням ціни на енергоносії, а також невеликим подальшим зростанням ціни на сировину. В загальному ми можемо побачити, що собівартість зросла вищими темпами ніж чистий дохід, а саме 77,35% проти 76,72%, це є невеликою, але негативною динамікою. Валовий прибуток у 2023 р. зріс порівняно з 2021 р. на 2369 тис. грн. або на 74,29%, що є позитивною динамікою для підприємства.

Інші операційні доходи з 2021 р. до 2023 р. зросли на 692 тис. грн. або на 52,19%. Хочемо зазначити, що саме завдяки іншим операційним доходам підприємство уникло збитків у 2021 році.

Адміністративні витрати у період з 2021 р. до 2023 р. зросли на 273 тис. грн. або на 33,09%, витрати на збут - на 330 тис. грн. або на 18,27%. Інші операційні витрати суттєво зросли - на 925 тис. грн. або на 131,77%. Саме операційні доходи показують найбільший ріст, це є дуже негативною динамікою. Враховуючи ріст усіх витрат маємо відмітити сильну негативну тенденцію до зростання витратомісткості діяльності ТОВ «НАЛТЕКС».

Фінансовий результат від операційної діяльності і фінансовий результат до оподаткування показують за період від 2021 р. до 2023 р. ріст на 1533 тис. грн. або на 129,70 рази. Чистий фінансовий результат за цей період зріс на 1504 тис. грн. або на 127,24 %, враховуючи що підприємство отримало збитки у 2022 р. а у 2023 р. уже прибуток, загалом ми можемо побачити позитивну тенденцію у механізмі формування фінансових результатів діяльності підприємства.

В цілому, ТОВ «НАЛТЕКС» характеризується тенденціями до розширеного відтворення, що позначилися у зростанні обсягів діяльності, а також залучених ресурсів. Водночас, маємо відмітити негативні тенденції у сфері формування витрат підприємства, що обумовили його збитковість у 2022 р. Через високий рівень ліквідності та фінансової стійкості, підприємство мало можливостей до подолання негативних тенденцій у сфері рентабельності. І воно це успішно зробило у 2023 році.

2.3. Діагностика фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС»

Діагностика фінансового стану є важливою складовою управлінських процесів на підприємстві. В умовах зниження прибутковості особливого значення набуває оцінка показників фінансової стійкості. Саме тому керівництво ТОВ «НАЛТЕКС» приділяє значну увагу організації аналізу фінансових результатів та стійкості підприємства.

ТОВ «НАЛТЕКС» є малим підприємством із обмеженою кількістю економічного персоналу. Підсумкові дані для аналізу фінансових показників формують керівники відділів у межах своєї діяльності під загальним контролем директора.

Сучасні ринкові умови змушують підприємство, зокрема бухгалтерську службу, відділ збуту та виробництво, застосовувати сучасні методи економічного аналізу для підвищення ефективності роботи.

Об'єктами діагностики на підприємстві є:

- економічні показники (стійкість, операційний прибуток, CVP-аналіз, рентабельність);
- процес виробництва та реалізації продукції;
- собівартість продукції.

Методика діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» включає три основні етапи:

1. Оцінка фінансових результатів і поточного стану підприємства з визначенням змін порівняно з попереднім звітним періодом. На цьому етапі важливо простежити динаміку показників і допустимі рівні їхнього зниження. Іноді свідомо допускається тимчасове погіршення показників, наприклад, під час модернізації виробництва, коли обсяг інвестицій може перевищувати наявні фінансові ресурси підприємства.

2. Виявлення причин змін фінансового стану. Тут необхідно встановити як проблемні чинники, так і успішні напрями діяльності. Особливу увагу слід

приділити визначенню конкретних причин, які призвели до змін: чи це внутрішні тактичні рішення підприємства, чи зовнішні чинники, що вплинули на його роботу.

3. Розробка плану дій для подальшого розвитку. На цьому етапі приймаються оптимальні рішення для забезпечення стабільності та подальшого зростання підприємства.

Таким чином, детальна діагностика фінансового стану та визначення рівня його стійкості дозволяє не лише оцінити поточний стан, а й розробити ефективні стратегії для його майбутнього розвитку.

Через нестабільну економіку і сезонний попит на готову продукцію підприємство ТОВ «НАЛТЕКС» проводить аналіз щоквартально та при значній зміні цін на сировину, пакувальну тару, цін на електроенергію та газопостачання. Саме ці витрати займають вагому частку у структурі собівартості продукції.

Розпочнемо аналіз з показників стійкості і знайдемо проблемні показники, або показники які потребують підвищеної уваги

Першим етапом аналізу діяльності ТОВ «НАЛТЕКС» дослідимо показники фінансового стану підприємства (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС»

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+/-	%
1. Коефіцієнт загальної ліквідності	4,65	3,17	2,37	-2,28	-49,03
2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,75	0,80	1,36	-0,39	-22,29
3. Чистий оборотний капітал тис. грн.	6032	4197	6211	179	2,97
4. Коефіцієнт автономії	0,87	0,84	0,74	-0,13	-14,94
5. Коефіцієнт фінансової стабільності	6,96	5,38	2,82	-4,14	-59,48
6. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами	0,79	0,68	0,59	-0,2	-25,32

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6
7. Коефіцієнт оборотності активів	1,25	1,57	1,86	0,61	48,80
8. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,42	1,83	2,37	0,95	66,90
9. Рентабельність господарської діяльності, %	6,23	-5,17	8,94	2,71	x
10. Рентабельність власного капіталу, %	8,81	-10,03	20,71	11,9	x
11. Рентабельність продукції, %	25,77	13,89	25,32	-0,45	x

Відповідно до даних табл. 2.6 можемо зробити наступні висновки. Коефіцієнт загальної ліквідності характеризується негативною динамікою до зниження на 2,28 п. або на 49,03%. Водночас, протягом усього досліджуваного періоду показник відповідає нормативному значенню (більше 1), що свідчить про достатній рівень ліквідності підприємства, але таке зниження є дуже негативним для підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності знизився на 0,39 п. або на 22,29% та становив 1,36 п. у 2022 р., тобто за рахунок високоліквідних активів (грошових коштів) підприємство здатне погасити 136 % своїх поточних зобов'язань. Не зважаючи на негативну тенденцію до зниження, показник відповідає нормативному значенню (більше, ніж 0,2).

Чистий оборотний капітал з 2021 р. до 2023 р. має позитивну динаміку до зростання на 179 тис. грн. або на 2,97%. Враховуючи, що значення показника відповідає нормативу (більше 0), і він має тенденцію до зростання можемо зробити висновок про високий рівень ліквідності підприємства.

Коефіцієнт автономії протягом 2021-2023 рр. перевищував нормативне значення (більше, ніж 0,5), водночас, характеризується негативною динамікою до зниження на 0,13 п. або на -14,94%. Значення 0,74 п. у 2023 р. свідчить про те, що діяльність підприємства на 74 % фінансується за рахунок власних коштів. Коефіцієнт фінансової стабільності з 2021 р. до 2023 р. має негативну динаміку до зниження на 4,14 п. або на 59,48%. Маємо вказати, що саме цей показник показує найбільше зниження. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами знизився на

0,2 п. або на 25,32% у 2023 р. порівняно з 2021 р. та становив 0,59 п. Тобто необоротні активи підприємства, а також 59 % оборотних активів профінансовані за рахунок власних коштів. Тобто в цілому можемо зробити висновок про достатній рівень фінансової стійкості підприємства. Але така сильна негативна динаміка потребує уваги від керівництва підприємства через загрозу подальшого падіння показників.

Коефіцієнт оборотності активів з 2021 р. до 2023 р. має позитивну динаміку до росту на 0,61 п. або на 48,80%, що обумовлено значним зростанням чистого доходу із темпами зростання вартості активів. Коефіцієнт оборотності власного капіталу з 2021 р. до 2023 р. зріс на 0,95 або на 66,90%.

Показники рентабельності характеризуються позитивними тенденціями, незважаючи на сильне зростання витратомісткості діяльності підприємства, так рентабельність господарської зросла зросла на 2,77 п., а рентабельність власного капіталу - на 11,9 п. Обидва показники характеризувалися від'ємними значеннями у 2022 р., що було обумовлено формуванням чистого збитку підприємства у тому році, при цьому вже у 2023 році ми можемо побачити зростання, навіть при порівнянні з до збитковим 2021 що є дуже позитивною динамікою. Рентабельність продукції з 2021 р. до 2023 р. показує невеликий спад на 0,45 п., що обумовлене тим що зростанням витрат собівартості є швидшим за зростання чистого доходу від реалізації.

Враховуючи отримані результати від аналізу показників стійкості далі аналіз буде сконцентрованим саме на показниках рентабельності.

Першим кроком дослідження рентабельності підприємства проведемо аналіз особливостей формування фінансових результатів підприємства.

Загальну динаміку фінансових результатів підприємства та його доходів і витрат представлено на рис. 2.2.

За даними рис. 2.2 відмітимо позитивний тренд до зростання доходів підприємства. Водночас, витрати господарської діяльності також показують швидкий ріст. Можна відмітити, що у 2022 р. витрати зросли набагато швидшими темпами, що призвело до формування від'ємного фінансового результату у 2022

р. (збитку), але у 2023 році доходи суттєво збільшилися і підприємство змогло отримати прибутки.

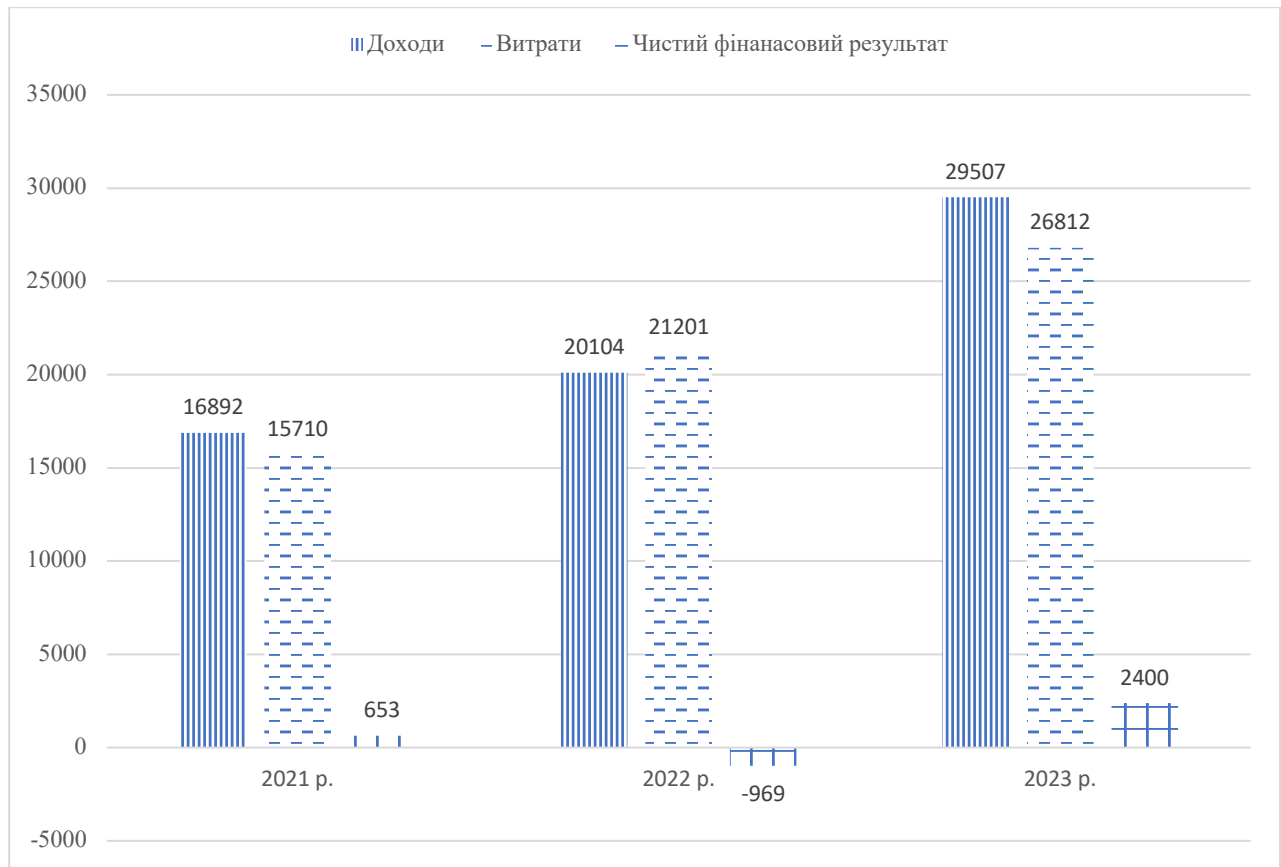

Рис. 2.2. Динаміка доходів, витрат та фінансового результату
ТОВ “НАЛТЕКС”, тис. грн.

Враховуючи вагомий приріст витрат, вважаємо за доцільне більш детально дослідити особливості формування витрат операційної діяльності підприємства (табл. 2.7).

З табл. 2.7 ми можемо побачити наступне. Матеріальні витрати показують ріст на 6839 тис. грн. або на 78,35%, а також зростання питомої ваги на 2,24 п.с. На 2023 р. матеріальні витрати займають 58,15% від усіх операційних витрат. Ми можемо побачити, що основний зріст стався з 2021 до 2022 року, зростання матеріальних витрат у 2022 р. сталося через зростання цін на основні продукти виробництва (борошно, цукор, яйця... тощо). У 2023 році ми бачимо зменшення темпу росту матеріальних витрат (47,61% у 2022 році, 20,82% у 2023 році). Ріст у 2023 році стався у першу чергу через збільшення цін на енергоносії.

Таблиця 2.7

Структура операційних витрат ТОВ “НАЛТЕКС” в динаміці

Показники	Роки						Відхилення 2023 р. до		
	2021		2022		2023		2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
Матеріальні витрати	8729	55,91	12885	61,08	15568	58,15	6839	78,35	2,24
Витрати на оплату праці	3199	20,49	3545	16,80	3851	14,38	652	20,38	-6,11
Відрахування на соціальні заходи	700	4,48	802	3,80	858	3,2	158	22,57	-1,28
Амортизація	1257	8,05	1409	6,68	1965	7,34	708	56,32	-0,71
Інші операційні витрати	1729	11,07	2455	11,64	4532	16,93	2803	162,1	5,68
Разом	15614	100	21096	100	26774	100	11160	71,47	0

Витрати на оплату праці збільшилися у досліджуваному періоді на 652 тис. грн. або на 20,38%. Питома вага знизилася на 6,11 п.с. При цьому ми можемо побачити з табл. 2.3 збільшення кількості працівників на 1 особу або на 2,13%. З цього ми можемо зробити висновки про зростання середньої заробітної плати на підприємстві.

Відрахування на соціальні заходи показують ріст на 158 тис. грн. або на 22,57%. Питома вага знизилась на 1,28 п.с.

Амортизація зросла на 708 тис. грн. або на 56,32%, а питома вага знизилась на 0,71 п.с. Цей показник є третім по росту серед показників витрат. Ріст амортизації можливий при покращенні виробничих потужностей підприємства, що є позитивним для нього.

Інші операційні витрати показують найбільший ріст, а саме на 2803 тис. грн. або на 162,12%, також цей показник показує найбільше зростання своєї частки у складі витрат а саме на 5,68 п.с. Таке високе і різке зростання є негативним для

підприємства.

Отже, найбільше зростання операційних витрат відбулося за рахунок збільшення матеріальних витрат і інших операційних витрат.

Для більш детального аналізу ми проведемо дослідження за допомогою 3 методик, а саме:

1. Аналіз показників рентабельності підприємства, проводиться за розрахунком одиничних показників рентабельності.

2. CVP-аналіз. CVP-аналіз покликаний виявити оптимальні пропорції між витратами, ціною продажу, обсягом реалізації і, як наслідок, мінімізувати підприємницький ризик. Для проведення зазначеного аналізу необхідно розподілити всі витрати підприємства на постійні та змінні. На практиці саме даний розподіл створює безліч проблем, будучи досить трудомісткою і складною процедурою, оскільки багато статей витрат є змішаними і містять в собі як постійну, так і змінну складові.

3. Аналіз за допомогою Моделі DuPont. Модель Дюпона (DuPont) широко застосовується для аналізу коефіцієнтів щодо діагностики фінансового стану та визначення потенціалу підприємства за умов збільшення коефіцієнта рентабельності власного капіталу (англ. Return on Equity, ROE). Базова (трифакторна) модель забезпечує декомпозицію коефіцієнта ROE на три компонента, а саме: - рентабельність продажів, - оберненість активів; - фінансовий важіль.

Ефективність формування фінансових результатів підприємства можна оцінити за допомогою показників рентабельності. Рентабельність - це відносна характеристика ефективності діяльності підприємства, що визначається шляхом співставлення одержаного ефекту та витрат або ресурсів, необхідних для формування такого ефекту. Показники рентабельності ТОВ "НАЛТЕКС" відображено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Діагностика прибутковості ТОВ “НАЛТЕКС”

Показники	Роки			Відхиленн я 2023 р. до 2021 р.
	2021	2022	2023	+/-
1. Рентабельність продаж, %	20,49	12,20	20,20	-0,29
2. Рентабельність операційної діяльності, %	7,59	-5,17	9,87	2,28
3. Рентабельність господарської діяльності, %	6,23	-5,17	8,94	2,71
4. Рентабельність діяльності до оподаткування, %	7,59	-5,17	9,76	2,17
5. Рентабельність власного капіталу, %	8,81	-10,03	20,71	11,9
6. Рентабельність активів, %	7,80	-8,62	16,20	8,4
7. Рентабельність продукції, %	25,77	13,89	25,32	-0,45

Відповідно до даних табл. 2.8 можемо зробити наступні висновки. Усі показники рентабельності, крім рентабельності продажу і рентабельності продукції, характеризуються позитивною тенденцією до росту, що пояснюється вагомим ростом доходів від реалізації ТОВ “НАЛТЕКС”. Валові показники рентабельності, а саме рентабельність продажу та рентабельність продукції знизилась на 0,29 п. та на 0,45 п. Це сталося через те, що темп росту витрат підприємства перевищує темп росту доходу. Водночас, ці показники показують лише невеликий спад і за додатні значення протягом усього досліджуваного періоду внаслідок формування валового прибутку. При цьому показники операційної та чистої рентабельності усі характеризуються від’ємними значеннями у 2022 р., але уже в 2023 році підприємство отримало показники краще, ніж у 2021 р.

Рентабельність операційної діяльності і рентабельність діяльності до оподаткування протягом 2021 і 2022 мають однакові значення. Ці два показники мають однакове значення через те, що ТОВ “НАЛТЕКС” здійснює лише

операційну діяльність. Але у 2023 році мало невеликі інші доходи і невеликі інші витрати які призвели до різниці між цими показниками. Так, рентабельність операційної діяльності у 2023 році складає 9,87% і показує ріст на 2,28 п., а рентабельності діяльності до оподаткування складає 9,76% і показує ріст на 2,17 п. З цього ми можемо зробити висновок що інші витрати являються більшими за інші доходи і для підприємства краще виконувати лише операційну діяльність.

Рентабельність власного капіталу характеризується позитивною динамікою до росту на 11,9 п., а при порівнянні з 2022 роком ми бачимо ріст на 30,74 п. Саме рентабельність власного капіталу показує найсуттєвіший ріст за досліджуваний період. Рентабельність активів характеризується позитивною динамікою до росту на 8,4 п.

Узагальнюючи інформацію по табл. 2.8 ми можемо зробити висновки:

1. Спостерігається суттєве погіршення рентабельності з 2021 р. до 2022 р., що являється негативною динамікою, при цьому найбільший спад за 2022 показує показник рентабельності власного капіталу.

2. Усі показники суттєво зросли у період з 2022 р. до 2023р. при цьому найбільший ріст показує показник рентабельності власного капіталу.

3. При порівнянні показників 2021 р. і 2023 р. ми побачимо що усі показники, крім рентабельності продажу і рентабельності продукції, показують ріст. І знову таки найбільші зміни показує рентабельність власного капіталу.

4. Рентабельності продажу і рентабельності продукції показують спад через те, що витратомісткість підприємства зростає швидше ніж прибуток підприємства.

5. Рентабельність власного капіталу і рентабельність активів протягом досліджуваного періоду характеризуються нестабільністю і потребують підвищеної уваги від керівництва підприємства.

Наступним кроком проаналізуємо діяльність ТОВ “НАЛТЕКС” за критерієм беззбитковості.

CVP-аналіз здійснюється з метою визначення кількості одиниць товару, необхідної для продажу, чи обсягу реалізації послуг, аби окупити всі витрати.

Саме за допомогою CVP-аналізу ми зможемо краще зрозуміти причини збитків у 2022 р. і виявити як підприємство уникло їх у 2023 р. У табл. 2.9 узагальнено розрахунки за методикою CVP-аналізу.

Таблиця 2.9

CVP-аналіз ТОВ “НАЛТЕКС”

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+/-	%
Постійні витрати тис. грн.	3 333,0	3 664,0	4859,0	1 526	45,78
Середньозважений маржинальний прибуток. тис. грн./т.	7,91	5,71	13,86	5,95	75,22
Точка беззбитковості. т.	421,37	641,68	350,58	-70,79	-16,80
Кількість випущеної продукції т.	403,3	426,8	401,0	-2,30	-0,57
Різниця між кількістю випущеної продукції і точкою беззбитковості т.	-18,07	-214,88	50,42	68,49	3,79 раз
Змінні витрати тис. грн.	12 377,0	17 537,0	21951	9 574	77,35

CVP-аналіз дозволяє:

- оптимізувати пропорції між змінними і постійними витратами;
- оптимізувати пропорції між ціною і обсягами реалізації продукції;
- мінімізувати підприємницький ризик;
- оцінювати та прогнозувати фінансові результати;
- виявляти резерви та забезпечувати достатній запас фінансової стійкості; – обґрунтувати рекомендації по покращенню діяльності.

Відповідно до даних табл. 2.9 можемо зробити наступні висновки. Ми бачимо зростання постійних витрат в порівнянні між 2021 р. і 2023 р. на 1526 тис. грн. або на 45,78%. Це є негативною динамікою для підприємства. Найбільше зростання постійних витрат сталося саме у 2023 р.

Середньозважений маржинальний прибуток суттєво знизився у 2022 р. і значний ріст у 2023 р. Між 2021 р. і 2023 р. Відмітимо зростання в 5,95 тис. грн./т. або на 75,22%, а між 2022 і 2023 р. спостерігається збільшення на 8,15 грн./т. або на 142,73%. Саме низький рівень середньозваженого маржинального прибутку у 2022 році призвів до збитків підприємства.

Точка беззбитковості - показник, який пов'язаний з постійними витратами і середньозваженим маржинальним прибутком. Зріст витрат на 45,78% є негативним для беззбитковості, але зріст прибутку на 75,22% призвело до того, що точка беззбитковості зменшилась на 70,59 т. або на 16,80%, що є позитивним показником. При цьому ми можемо побачити що у 2022 р. точка беззбитковості, досягла рекордних 641,68 т. і якщо ми порівнюємо 2022 р. і 2023 р. ми бачимо зниження на 291,1 т. або на 45,36%.

Кількість випущеної продукції між 2021 р. і 2023 р. зменшилася на 2,3 т. або на -0,57%. Таке зменшення є незначним, але це досі негативна динаміка для підприємства. Незважаючи на невелике зменшення випущеної продукції і сильне зменшення точки беззбитковості призвело до позитивних результатів. А саме враховуючи що у 2021 р. підприємству не хватило 18,07 т. і воно уникнуло збитків за допомогою інших операційних доходів (продаж запасів), а у 2022р. підприємству не хватило 214,88 т. продукції для переходу за точку беззбитковості і воно отримало збитки. У 2023 році підприємство змогло перевищити точку беззбитковості на 50,42 т. Між 2021 р. і 2023 р. ми можемо побачити зріст у 68,49 т. або у 3,79 раз.

Узагальнюючи інформацію по табл. 2.9 ми маємо такі висновки:

1. Зростання маржинального прибутку відбулося швидшими темпами, ніж ріст постійних витрат, що призвело до зменшення точки беззбитковості.
2. Сильне зменшення точки беззбитковості призвело до прибутку у 2023 р.

Третім методом аналізу, який ми хочемо використати для аналізу підприємства ТОВ "НАЛТЕКС", є аналіз за допомогою трифакторної моделі DuPont Аналіз за допомогою трифакторної моделі DuPont виконується за

формулою:

$$\text{ROE} = \text{Рентабельність продажів} * \text{Оборотність активів} * \text{Фінансовий важіль} \quad (2.1)$$

Результати проміжних розрахунків відображено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз ТОВ “НАЛТЕКС” за допомогою трифакторної моделі DuPont

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2023 р. до 2021 р.
				+/-
Рентабельність продажів, %	6,23	-5,17	8,94	2,71
Оборотність активів	1,25	1,57	1,86	0,61
Фінансовий важіль	1,13	1,16	1,24	0,11
ROE, %	8,8	-10,0	20,7	11,9

Для проведення детального аналізу дослідимо вплив факторів, що обумовили такий різкий ріст рентабельності власного капіталу. Першим кроком маємо встановити черговість зміни факторів. Всі три фактори, що використовуються у моделі, є якісними, тож з огляду на логіку формування показників визначаємо черговість зміни наступним чином: 1 - фінансовий важіль, 2 - оборотність активів, 3 - рентабельність продажів. Розрахуємо умовні значення, а також визначимо вплив кожного фактора на зміну результуючого показника.

$$\text{ROE}_{\text{ум. 1}} = 6,23 * 1,25 * 1,24 = 9,66 \%$$

$$\Delta \text{ROE}_{\text{фв}} = 9,66 - 8,8 = 0,86 \%$$

Тобто, за рахунок зростання фінансового важеля рентабельність власного капіталу зросла на 0,86 п.

$$\text{ROE}_{\text{ум. 2}} = 6,23 * 1,86 * 1,24 = 14,37 \%$$

$$\Delta \text{ROE}_{\text{оа}} = 14,37 - 8,96 = 5,41 \%$$

Тобто, за рахунок зростання оборотності активів рентабельність власного капіталу зросла на 5,41 п.

$$\Delta \text{ROE}_{\text{рп}} = 20,7 - 14,37 = 6,33 \%$$

Тобто, за рахунок зростання рентабельності продажів рентабельність

власного капіталу зросла на 6,33 п.

Таким чином, усі показники позитивно вплинули на рентабельність власного капіталу, найбільший вплив становила рентабельність продажів, а також великий вплив був від збільшення оборотності активів, при цьому фінансовий важіль дав лише невелике зростання.

На підставі отриманих даних ми можемо зробити наступні висновки:

1. У 2022 р. перед підприємством постала проблема збільшення цін на такі важливі товари для виробництва, як борошно, цукор, масло, олія, яйця тощо, що призвело до сильного підняття витратомісткості виробництва.

2. Підприємство не змогло швидко відреагувати на таке збільшення цін і це призвело до зменшення середньозваженого маржинального прибутку.

3. Зменшення середньозваженого маржинального прибутку і зменшення кількості випущеної продукції призвело до збитків у 2022 р.

4. Від'ємна рентабельність у 2022 році сильно похитнула інші показники фінансової стійкості уже в 2023 році.

5. Лише у 2023 році, підприємство змогло відреагувати до підняття цін і змогло підняти свої показники рентабельності до кризових.

6. Наразі підприємству потрібно підтримувати отриманий рівень рентабельності, для того щоб відновити свої старі показники стійкості.

За результатами проведеного аналізу фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» можемо дійти висновку, що в цілому підприємство характеризується стійким фінансовим станом, що проявляється у високому рівні ліквідності та фінансової стійкості, зростанні показників ділової активності та рентабельності. Водночас, наявні і негативні тенденції, пов'язані із вагомим приростом витрат собівартості продукції, що визначає перспективи для подальшого удосконалення у визначеній сфері.

Висновки до розділу 2

ТОВ «НАЛТЕКС» є приватним підприємством, що спеціалізується на виробництві кондитерських виробів. За 19 років діяльності компанія заробила високу репутацію серед споживачів завдяки відмінній якості своєї продукції. Почавши свою роботу як невелика сімейна пекарня, підприємство поступово розширилося до великого виробництва, яке забезпечує поставки продукції не лише по всій Україні, а й за її межі. Постійний розвиток дозволяє компанії вдосконалювати технології виробництва, розширювати асортимент та підвищувати якість своєї продукції.

Загалом ТОВ «НАЛТЕКС» демонструє тенденцію до розширення завдяки збільшенню масштабів діяльності та залученню додаткових ресурсів. Проте у 2022 році спостерігалися негативні тенденції зростання витрат, що спричинило збитковість. Незважаючи на це, компанія зберегла високий рівень ліквідності та фінансової стійкості, що допомогло стабілізувати ситуацію та досягти позитивних фінансових результатів у 2023 році. Водночас це призвело до зниження більшості показників фінансової стійкості.

Результати аналізу показали, що на поточний момент підприємство демонструє позитивні тенденції, зокрема формування позитивного фінансового результату завдяки значному зростанню чистого доходу у 2023 році порівняно з 2022 роком. Однак, варто зазначити, що з 2021 до 2023 року темпи зростання витрат перевищили приріст чистого доходу.

Показники рентабельності загалом демонструють позитивну динаміку. Так, чистий прибуток підприємства за період зріс на 157,68%, що позитивно позначилося на динаміці рентабельності. У той час як у 2022 році рентабельність продажів та продукції знижувалися, у 2023 році ці показники зросли на 8 пунктів та 11,43 пункту відповідно. Однак вони ще не досягли рівня 2021 року: порівняно з 2021 роком рентабельність продажів знизилася на 0,29 п., а рентабельність продукції – на 0,48 п. Це свідчить про те, що підприємство наразі перебуває на етапі відновлення.

Показники операційної та чистої рентабельності у 2023 році також продемонстрували позитивну динаміку. Проведений CVP-аналіз виявив, що середньозважений маржинальний прибуток зростає швидше, ніж постійні витрати, що дозволило знизити точку беззбитковості. Важливим досягненням для підприємства стало те, що обсяги виробництва у 2023 році перевищили цю точку беззбитковості.

Факторний аналіз із використанням моделі Дюпон показав, що найбільший позитивний вплив на рентабельність власного капіталу спричинило зростання рентабельності продажів. Завдяки цьому показник рентабельності власного капіталу зріс на 6,33 процентних пункти.

Можемо зробити висновок, що незважаючи на труднощі, ТОВ «НАЛТЕКС» адаптується до умов ведення бізнесу, демонструє поступове відновлення показників фінансової стійкості та забезпечує позитивні результати завдяки діяльності завдяки зростанню чистого доходу за рахунок утримання ринкової частки.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «НАЛТЕКС» З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

3.1. Організаційно-методичні засади удосконалення механізму діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» з метою забезпечення його фінансової стійкості

Дослідження теоретичних основ і практичних аспектів діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» дозволило визначити основні напрями вдосконалення процесу діагностики фінансового стану підприємства.

Особливу увагу слід приділити вдосконаленню аналітичного підходу.

Першим кроком у цьому напрямі пропонується впровадження програмного забезпечення. У сучасних умовах підприємствам важливо регулярно оцінювати поточний фінансовий стан для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ефективність діагностичного процесу значно залежить від точності розрахунків і правильності висновків. Навіть найменша помилка в діагностиці може призвести до серйозних негативних наслідків для діяльності підприємства. Для вирішення цих питань дедалі більше компаній впроваджують спеціалізоване програмне забезпечення, яке знижує ризик помилок і підвищує якість аналізу.

Ефективне програмне забезпечення для аналізу фінансового стану допомагає підприємству ухвалювати обґрунтовані рішення, спираючись на аналітичні висновки та реальні дані. Воно забезпечує достатній обсяг інформації, щоб бізнес міг підготуватися до майбутніх викликів і можливостей.

Таке програмне забезпечення підходить для компаній будь-якого розміру, дозволяючи оцінювати фінансові результати й планувати діяльність на основі поточних та історичних даних. Воно допомагає визначити поточний стан підприємства та знайти перспективи для його розвитку. Крім того, інструменти фінансового аналізу надають можливість порівнювати показники компанії з галузевими стандартами та використовувати фінансові звіти для прийняття

своєчасних, обґрунтованих рішень. Програмне забезпечення також обробляє великі й складні масиви даних, перетворюючи їх на зрозумілі графічні візуалізації, які чітко відображають потрібний тип аналізу та легко сприймаються.

Головне завдання такого програмного забезпечення – консолідація та порівняння фінансових операцій і бухгалтерських записів, що забезпечує точність даних та відстеження ключових фінансових показників (KPI). Зібрана інформація використовується для інформування внутрішніх і зовнішніх зацікавлених сторін, а також для створення прогнозів і визначення фінансових цілей [39].

Інформаційні технології включають широкий спектр програмних рішень, які допомагають менеджерам у процесі прийняття рішень з метою підвищення ефективності бізнесу компанії. Використання програмного рішення у фінансовому аналізі є цінним інструментом у процесі прийняття фінансових рішень. На сьогодні світова ІТ-галузь пропонує значну кількість програмних продуктів для аналізу фінансових результатів. Прикладом подібного програмного забезпечення може бути ІТ-Enterprise модуль «Фінансовий аналіз» (Україна).

При цьому ми також маємо пам'ятати, що оптимальне програмне забезпечення для фінансового аналізу для інвестора або невеликої компанії може не бути раціональним інструментом для великої корпорації, яка бере участь у складному проекті. Перед покупкою слід переглянути функціональність та глибину звітності програмного забезпечення, щоб переконатися, що воно може задовольнити потреби фінансової та бухгалтерської команди підприємства [25].

Використання програмного забезпечення під час аналізу є одним із найбільш ефективних і простих способів підвищення якості та частоти діагностичних досліджень.

Для досягнення максимальної ефективності важливо забезпечити регулярне проведення діагностики фінансового стану. Підприємству рекомендується проводити таку діагностику з певною періодичністю, що дозволить отримувати більш точні та корисні результати.

Регулярна діагностика передбачає розробку календарного графіка її проведення, що забезпечить системність і своєчасність аналітичних досліджень.

Підприємство може мати наступні графіки проведення діагностики фінансового стану.

Щорічно - підприємство проводить діагностику фінансового стану щороку.

Щоквартальна - підприємство проводить діагностику фінансового стану кожні 3 місяці.

Щомісячно - підприємство проводить діагностику фінансового стану щомісяця.

Кожне підприємство самостійно визначає, як часто проводити діагностику фінансового стану, зважаючи на власні можливості та потреби. Рекомендується виконувати таку діагностику щоквартально або навіть частіше. Для забезпечення регулярного аналізу фінансового стану необхідно встановлювати цільові показники, систематично відстежувати проміжні результати та порівнювати їх із запланованими.

Окрім запланованих перевірок, фінансова діагностика може проводитися додатково в залежності від ситуації, наприклад, у разі зростання цін на сировину чи різкого зниження попиту на продукцію.

Ще одним важливим аспектом удосконалення фінансової діагностики є професійна підготовка фахівців, які її здійснюють. Високий рівень кваліфікації спеціалістів дозволяє точно визначати ключові показники, уникати помилок і формувати коректні висновки. У випадку недостатньої компетентності спеціалістів підприємство ризикує отримати неточну або неповну інформацію, що може призвести до прийняття помилкових управлінських рішень.

Таким чином, кваліфікація працівників, які проводять діагностику фінансового стану, є критично важливим чинником, що забезпечує точність, повноту та своєчасність отриманих даних для ефективного управління підприємством.

Для підвищення ефективності фінансової діагностики спеціалісти, які аналізують фінансові результати, повинні постійно вдосконалювати свої навички. Це можна робити шляхом участі в онлайн та офлайн курсах, тренінгах, майстер-класах, а також через самостійне навчання та розвиток у сфері бізнес-діагностики.

Ще одним ключовим напрямом покращення процесу діагностики є розширення набору методик, які застосовує організація. Використання ширшого спектру діагностичних підходів забезпечує отримання більш точних і обґрунтованих результатів, що, у свою чергу, дозволяє приймати ефективні управлінські рішення.

Узагальнено напрями удосконалення процесу діагностики фінансового стану:

1. Використання спеціального програмного забезпечення у процесі діагностики фінансового стану.
2. Підвищення кваліфікації працівників, що реалізують діагностичну функцію на підприємстві.
3. Складання графіків проведення діагностики фінансового стану підприємства.
4. Розширення спектру методик комплексної та експрес діагностик фінансового стану підприємства.

Ефективно організований процес діагностики фінансового стану підприємства формує підґрунтя для виявлення слабких сторін фінансової стійкості.

Після проведення фінансового аналізу наступним кроком у механізмі забезпечення стійкого фінансового стану підприємства є виявлення слабкостей у показниках фінансової стійкості. Методи покращення цього є в дечому подібними до методів покращення діагностики фінансового стану діяльності підприємства.

Основними методами для покращення цього кроку є:

1. Використання спеціального програмного забезпечення
2. Підвищення кваліфікації працівників, що виконують пошук
3. Складання графіків робіт.
4. Збільшення кількості показників фінансової стійкості, які ми досліджуємо.

Одним із найефективніших способів вдосконалення аналізу фінансової стійкості є використання спеціалізованого програмного забезпечення.

Автоматизація процесів не лише підвищує точність і якість результатів, а й звільняє працівників від рутинної роботи. Це дозволяє підприємству покращити управління фінансовим станом, оскільки сприяє ухваленню більш зважених і ефективних рішень.

Більшість сучасних програм для фінансового аналізу автоматично розраховують ключові показники стійкості під час оцінки фінансових результатів. Завдання працівників полягає лише в тому, щоб перевірити, чи відповідають ці показники нормативним значенням, та оцінити їх динаміку. Однак для цього необхідно підвищувати кваліфікацію фахівців, які займаються аналізом фінансових слабкостей, щоб вони могли правильно інтерпретувати отримані результати та визначити найважливіші показники для подальшого дослідження.

В умовах сьогодення регулярна оцінка показників фінансової стійкості є надзвичайно актуальною. Водночас її можна проводити рідше, ніж комплексну діагностику фінансового стану. Наприклад, діагностику фінансового стану рекомендується здійснювати щомісячно, а пошук слабкостей у стійкості можна виконувати раз на квартал. Проте, якщо під час регулярної діагностики будуть виявлені суттєві зміни у фінансових показниках, доцільно одразу провести глибший аналіз стійкості, щоб виявити можливі проблеми на ранніх етапах.

Щодо пошуку слабких місць фінансової стійкості, як складової частини загального фінансового стану, тут важливо оцінювати ширший спектр показників, пов'язаних із забезпеченням стійкості підприємства. Кожна компанія може розробити свій унікальний набір найважливіших для неї показників. Сьогодні існує велика кількість таких показників, і підприємства мають можливість обрати ті, що найкраще відповідають їхнім потребам.

Разом із цим аналіз менш поширених показників вимагає більше часу та вищої кваліфікації працівників. Тому повністю охопити всі можливі показники фінансової стійкості практично неможливо. Важливо обрати найбільш значущі для конкретного підприємства, забезпечуючи баланс між точністю аналізу та витратами на його проведення. Останнім кроком пошуку слабкості у фінансовій стійкості, і те що є унікальним саме для цього етапу, це є можливість

використовувати інтегральний показник фінансової стійкості.

Для цього ми застосуємо метод інтегральних показників. Він дозволяє об'єднати окремі фінансові показники в одну комплексну оцінку фінансового стану підприємства. Існує кілька підходів до розрахунку інтегральних показників, але ми зупинимося на коефіцієнтному методі.

Цей метод передбачає, що різним складовим інтегрального показника присвоюються вагові коефіцієнти залежно від важливості кожного окремого показника. Потім всі показники підсумовуються, і це дозволяє оцінити, наскільки загальний показник відповідає потребам розвитку підприємства.

Сьогодні доступні різні універсальні коефіцієнти, проте, на нашу думку, найкращим підходом є розробка унікальних вагових коефіцієнтів, адаптованих до специфіки конкретного підприємства. Такий підхід допоможе врахувати особливості діяльності організації та її актуальні потреби.

Вагові коефіцієнти індикаторів діагностики фінансового стану – це кількісні показники впливу певного індикатора на загальний рівень підсистем фінансової діагностики стійкості підприємства порівняно з іншими індикаторами. Використовуються вагові коефіцієнти у процесі лінійної згортки або отримання мультиплікативної форми інтегральних індексів підсистем фінансової стійкості та у подальшому узагальненого показника комплексної бізнес-діагностики підприємства.

Структуру вагових коефіцієнтів для ТОВ «НАЛТЕКС» запропоновано у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Показники діагностики фінансового стану ТОВ "НАЛТЕКС" та їх вагомість

Показники	Кількість балів показника	Оптимальне значення	Коефіцієнт
1	2	3	4
Показники стійкості	15	15	1

Продовження табл. 3.1

Коефіцієнт автономії	5	1	5
Коефіцієнт фінансової стабільності	5	10	0,5
Коефіцієнт маневреності капіталу	2,5	0,5	5
Коефіцієнт забезпечення власними засобами	2,5	1	2,5
Показники ліквідності	15	15	1
Коефіцієнт загальної ліквідності	5	5	1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	5	2	2,5
Коефіцієнт швидкої ліквідності	5	5	1
Показники рентабельності	30	30	1
Рентабельність продаж	5	30	0,17
Рентабельність операційної діяльності	5	10	0,5
Рентабельність господарської діяльності	10	10	1
Рентабельність власного капіталу	10	10	1
Показники фінансової активності	20	20	1
Коефіцієнт оборотності активів	5	2	2,5
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	5	2	2,5
Коефіцієнт оборотності запасів	5	20	0,25
Фондовіддача	5	5	1

Усього для таблиці 3.1 було виділено 80 балів, які були розподілені таким чином: по 15 балів показникам стійкості і ліквідності, 20 балів показникам фінансовій активності і 30 балів показникам рентабельності.

Таке розподілення було обрано через те що як було зазначено раніше підприємство має досить високі показники фінансової стійкості і ліквідності які показують низькі коливання.

При цьому показники рентабельності мають низькі значення і досить високі коливання, також уже були випадки від'ємної рентабельності що потягли за собою інші показники.

Після присвоєння балів кожному з підпоказників були визначені оптимальні значення для ТОВ "НАЛТЕКС", зафіксовані у період найкращих результатів діяльності підприємства. На основі цього вагові коефіцієнти були розраховані шляхом ділення максимальної кількості балів, яку може отримати кожен підпоказник, на його оптимальне значення.

Також інтегральні показники допомагають краще зрозуміти стан підприємства або його показника. Якщо показник набирає :

- $<0\%$ він є незадовільним. Такі показники є у критичному стані і підприємству потрібно приймати дії для їх покращення.
- $0\%-33\%$ показник є задовільним. Такі показники мають низьку ефективність, мають ризики до падіння і потребують пошуку шляхів для їх покращення.
- $33\%-66\%$ є стабільні показники. Такі показники уже мають гарну ефективність але мають подальші шляхи для покращення.
- $66\%-100\%$ показники є оптимальними. Такі показники характеризуються оптимальним станом і головною задачею підприємства є підтримання цього рівня
- $>100\%$ такі показники є куражними. Ці показники характеризуються перевершенням оптимального рівня це дозволяє підприємству досягти нових вершин, але підприємству важко підтримувати показники на такому рівні довгий час і після цього воно може бути виснаженим.

Пошук чинників, які сприяли слабкості, - 3 крок у механізмі забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. Підприємство має виконувати цей крок лише тоді, коли воно на 2 етапі знайшло що показники стійкості не відповідають нормативам. Існує два варіанти удосконалення пошуку чинників, які сприяли слабкості. Перший метод - це використання альтернативних методів аналізу, для аналізу ТОВ "НАЛТЕКС" був використаний SWOT-аналіз, основними альтернативами SWOT-аналіз є: SOAR-аналіз; NOISE аналіз; SCORE аналіз;

PESTLE аналіз; аналіз п'яти сил Портера [87].

SWOT-аналіз – це метод оцінювання сильних і слабких сторін підприємства, а також його можливостей і загроз. Він здійснюється шляхом створення таблиці для кожного компонента та заповнення її максимальною кількістю різноманітних факторів. Чим більше інформації буде включено до таблиці, тим якіснішими й детальнішими будуть результати аналізу. SWOT-аналіз можна застосовувати як для оцінки діяльності підприємства в цілому, так і для аналізу окремих його частин. У цьому випадку аналіз фокусується на конкретно обраній складовій, і визначаються фактори, які можуть впливати саме на неї. [86]. У табл. 3.2 наведено результати SWOT-аналізу у діяльності ТОВ «НАЛТЕКС».

Таблиця 3.2

Результати SWOT-аналізу ТОВ «НАЛТЕКС»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Низька ціна Якісна продукція Великий % експорту	Низька впізнаваність бренду Залежність від дистриб'юторів Підприємство працює лише у половині потужності Низька рентабельність продукції
Можливості	Загрози
Збільшення кількості випущеної продукції Пошук нових дистриб'юторів Збільшення прямого продажу Підняття впізнаваності продукції Збільшення маржинального прибутку	Підвищення цін на сировину через нестабільність в країні. Втрата теперішніх дистриб'юторів. Зменшення продажів.

Основний акцент при проведенні аналізу було здійснено на критерії рентабельності. На рентабельність впливають два показники, перший це кількість випущеної продукції, другий це обсяг отриманого прибутку від тонни продукції. Аналіз розпочнемо з сильних сторін, або сторін які піднімають рентабельність підприємства ТОВ «НАЛТЕКС». За отриманими результатами ми можемо одразу проаналізувати дані SWOT-аналізу і одразу підготувати можливі дії для покращення рентабельності ТОВ «НАЛТЕКС».

Останнім і найважливішим кроком механізму забезпечення стійкого фінансово стану є розробка дій для покращення фінансової стійкості.

Будь-який аналіз не є доцільним якщо підприємство не змогло впровадити зміни або отримати результатів.

І знову важливим чинником є кваліфікація персоналу, розробка ефективних дій для покращення фінансової стійкості, використовуючи отримані дані на попередніх етапах аналізу є важливим і важким кроком. Лише висококваліфікований персонал може обрати найкращі рішення для розвитку підприємства.

Наступним можливим покращенням є використання групи незалежних один від одного спеціалістів. Чим більше варіантів змін підприємство отримує на даному етапі тим краще буде можливо обрати кінцеві зміни які будуть впровадженні.

Завершальним етапом удосконалення механізму забезпечення стійкого фінансового стану є контроль за реалізацією впроваджених заходів. Підприємство повинно відслідковувати, як проходять зміни, щоб отримати максимальний ефект від механізму забезпечення фінансової стійкості.

Таким чином, основні методи вдосконалення механізму забезпечення стійкого фінансового стану включають:

- автоматизацію процесів діагностики фінансового стану та аналізу показників фінансової стійкості;
- регулярність проведення діагностики та аналізу фінансових показників;
- застосування методик, адаптованих до потреб і специфіки підприємства;
- підвищення кваліфікації фахівців, які виконують усі етапи аналізу;
- контроль виконання працівниками прийнятих рішень і розробка нових заходів для подальшого розвитку підприємства.

Завдяки впровадженню цих методів підприємство зможе ефективно використовувати механізм забезпечення фінансової стійкості та досягати високих результатів.

В подальшому дослідженні варто зазначити, що в умовах ринкових відносин та процесів глобалізації торгово-економічних зв'язків по всьому світу збільшується значення підприємницької діяльності та разом із тим посилюється процес конкурентності між різними суб'єктами підприємницької діяльності. В даних умовах все більшого значення набуває вміння підприємств протистояти негативним наслідкам впливу несприятливих зовнішніх та внутрішніх факторів та чинників на результати їх діяльності. Іншими словами, посилюється значення та вміння тримати необхідний рівень фінансової стійкості компанії, сутність якої і проявляється у виконанні своїх зобов'язань при впливі деструктивних явищ та чинників.

3.2. Шляхи підвищення фінансової стійкості ТОВ «НАЛТЕКС» з метою забезпечення стійкого фінансового стану

За результатами аналізу діяльності ТОВ «НАЛТЕКС» та проведеної діагностики фінансового стану було виявлено негативні тенденції у формуванні валового прибутку. Оскільки на цінову політику значний вплив має рівень конкуренції, доцільно провести конкурентний аналіз. Це дозволить визначити сильні та слабкі сторони ТОВ «НАЛТЕКС» у контексті його діяльності та участі в конкурентній боротьбі.

Для початку пропонується подивитися на порівняння цін між продукцією підприємства ТОВ «НАЛТЕКС» і його конкурентів (табл. 3.3).

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика цін ТОВ “НАЛТЕКС” на основні види продукції з основними конкурентами

Назва підприємства	ТОВ “САЛЕКС АБСОЛЮТ”	ТОВ "ГРОНА"	ТОВ “НАЛТЕКС”
Назва торгової марки	Салекс	Грона	Наш смак
Печиво цукрове	186 грн/кг	142 грн/кг	114 грн/кг
Печиво з начинкою	190 грн/кг	155 грн/кг	136 грн/кг
Особливий продукт	Вафлі 400 грн/кг	Листкове печиво 190 грн/кг	Кекс 192 грн/кг

Якщо порівняти ціни підприємства ТОВ “НАЛТЕКС”, ми можемо одразу побачити, що його ціни набагато нижчі від цін конкурента, при порівнянні цін на печиво ми можемо побачити різницю між печивом досліджуваних компанії ми бачимо що цукрове печиво Наш смак дешевше ніж печиво Салекс і Грона відповідно на 72 грн/кг або на 38,7%, і на 28 грн/кг або на 19,72%. При порівнянні цін печива з начинкою ми бачимо різницю на 54 грн/кг або на 28,42% і на 19 грн/кг або на 12,26%. Кожна з компаній також пропонує свій особливий продукт який не повторюється у конкурентів, так підприємство ТОВ “САЛЕКС АБСОЛЮТ” пропонує різні вафлі на вибір, підприємство ТОВ "ГРОНА" пропонує листкове печиво і підприємство ТОВ “НАЛТЕКС” пропонує асортимент кексів з різними начинками. При порівнянні цін на ці особливі продукти ціна підприємство ТОВ “НАЛТЕКС” продовжує бути найнижчою.

Аналізуючи отримані дані, можна зробити висновок, що ТОВ "НАЛТЕКС" випереджає своїх конкурентів за ціновим параметром, що робить його продукцію більш привабливою для споживачів і може сприяти зростанню попиту. Утримання цін на рівні, нижчому за конкурентів, є однією з ключових цілей компанії.

Ще однією значною перевагою ТОВ "НАЛТЕКС" є висока якість продукції. На підприємстві впроваджена система управління якістю та безпечністю харчових продуктів відповідно до стандартів ISO 9001 та ISO 22000. Основними критеріями

при закупівлі сировини є якість, вартість, умови договорів і доставка.

Крім того, компанія активно демонструє процес виробництва у своїх соціальних мережах, де регулярно отримує позитивні відгуки від споживачів, особливо щодо якості продукції та її доставки.

Серед сильних сторін також варто відзначити значну частку експорту. Близько 50% продукції компанія постачає до країн ЄС. У складних умовах, що склалися в Україні, це дозволяє підприємству зберігати довоєнний рівень продажів.

Щодо слабких сторін, які впливають на рентабельність, було виявлено наступні фактори: низька впізнаваність бренду, залежність від дистриб'юторів, використання лише половини виробничих потужностей та низька рентабельність продукції.

Підприємство на сьогоднішній день вже розпочало працювати над деякими з цих чинників, але ще не досягло високих результатів. До початку 2022 року підприємство не мало маркетингового відділу, було важко знайти будь-яку інформацію про підприємство і його продукцію, а також підприємство продавало свою продукцію лише через дистриб'юторів. У 2023 році підприємство вже зробило редизайн своєї продукції, і почало продаж своєї продукції онлайн. Також підприємство відкрито показує склад своєї продукції і як продукція виготовлена. Це вже призвело до невеликих змін. Наразі близько 3% продукції продається напряму, враховуючи що раніше цей відсоток був рівний 0, це вже є позитивною тенденцією.

Максимальний обсяг випущеної продукції підприємства ТОВ "НАЛТЕКС" складає 720 тонн на рік, або 60 тонн на місяць. За 2023 рік підприємство випустило лише 401 тону продукції, з найбільшими показниками 39 тонн на місяць. При цьому підприємство раніше випускало більше продукції за рік. У 2020 підприємство випустило 470 тонн продукції. Тому підприємство має можливості до випуску більшої частки продукції, але його потужності простоюють майже половину часу. При цьому підприємство ТОВ "НАЛТЕКС" характеризується низькою рентабельністю продукції, наприклад у 2021 році для подолання точки

беззбитковості підприємство потрібно було б випустити 641 тону продукції що було б рекордним для ТОВ «НАЛТЕКС». Основним чинником цього є низька рентабельність продукції, підприємство ТОВ «НАЛТЕКС» випускає якісну продукцію за ціною нижчою ніж у конкурентів, що призводить до того що підприємство не отримує від продукції великих заробітків і коливання цін на сировину може призвести до втрат підприємства.

Як можливості для розвитку рентабельності ТОВ «НАЛТЕКС» було виявлено такі чинники збільшення кількості випущеної продукції, пошук нових дистриб'юторів, збільшення частки прямого продажу, початок реклами продукції, підняття рентабельності продукції.

Почнемо аналіз можливостей до розвитку з збільшення кількості випущеної продукції, як було вказано раніше підприємство не працює на повну потужність, а точніше підприємство працює на 55,49% від своєї повної потужності, це є дуже низьким відсотком для будь-якого підприємства і ТОВ «НАЛТЕКС» може легко збільшити цей відсоток до 70-80%. Але підняття випуску у першу чергу потребує збільшення попиту на продукцію, і саме з цим допоможуть наступні пункти, пошук нових дистриб'юторів, збільшення частки прямого продажу і зростання впізнаваності продукції.

На сьогодні підприємство має підписані п'ять договорів на реалізацію продукції через дистриб'юторів, а саме: з ПП «Юніон Трейд Плюс» (м. Одеса), ТЗОВ «Родина» (м. Львів), ПП ТД «Солодкий світ» (м. Вінниця), ТОВ «Світ лайф» (м. Рівне) та Azamet Grup (Республіка Молдова). Враховуючи потенціал зростання виробництва ТОВ «НАЛТЕКС», підприємство має всі можливості для розширення співпраці з новими дистриб'юторами.

Ще однією перспективою розвитку є прямий продаж продукції. У цьому напрямі компанія вже зробила перші кроки: з початку року було повністю оновлено дизайн упаковок, надавши їм сучасного вигляду, а також запущено продаж продукції на замовлення через соціальні мережі. Це дозволило залучити нових покупців та прихильників бренду. Кількість замовлень через соціальні мережі продовжує зростати завдяки постійним заохоченням, рекламним

кампаніям та акціям. Хоча в найближчій перспективі обсяг продажів через прямих покупців навряд чи перевищить обсяг, реалізований дистриб'юторам, цей напрямок все одно має значний потенціал для збільшення загальних обсягів продажів підприємства.

Третім кроком стало підвищення впізнаваності продукції. Наразі інформацію про компанію та її продукцію знайти доволі складно, особливо у порівнянні з конкурентами. Шукати продукцію чи її ціни можна переважно лише в соціальних мережах компанії, але навіть там представлений не весь асортимент. У той же час, конкуренти надають значно більше інформації – зокрема, повний асортимент і детальні ціни. Підвищення впізнаваності продукції сприятиме як зростанню прямих продажів, так і залученню нових дистриб'юторів.

Збільшення маржинального прибутку є важливим завданням для підвищення рентабельності ТОВ «НАЛТЕКС». Це дозволяє не тільки збільшити випуск продукції, але й підвищити дохід від кожної одиниці.

Одним із способів досягнення цього є зниження собівартості продукції. Наприклад, для зменшення витрат можна оптимізувати закупівлю одного з основних матеріальних ресурсів – вершкового масла. Наразі ТОВ «НАЛТЕКС» закуповує масло переважно у ТОВ «Андрушівський маслосирзавод», і оптимізація цього процесу може стати ефективним кроком для підвищення маржинального прибутку. Водночас, доцільним є дослідження ринку з метою виявлення інших цінових пропозицій на відповідний вид ресурсу (табл. 3.4). Отже, відповідно до даних табл. 3.4 можемо побачити, що цінова пропозиція ТОВ «Андрушівський маслосирзавод» наразі є найпривабливішою. Проте, крім власне ціни, варто враховувати також транспортні витрати з урахуванням ціни на паливо. Варто відзначити, що відстань від ТОВ «Андрушівський маслосирзавод» до ТОВ «НАЛТЕКС» складає близько 115 км. Водночас, відстань від ТОВ «Старокостянтинівський молочний завод» до ТОВ «НАЛТЕКС» є майже вдвічі меншою - 56 км. Враховуючи, що різниця у ціні продукту є незначною, вважаємо доцільним перегляд існуючої політики закупівель з огляду на резерви для зниження витрат.

Таблиця 3.2

Цінові пропозиції постачальників вершкового масла на 01.06.2024 р.

Вершкове масло	Постачальники				
	ТОВ «Андрушів ський маслосирза вод»	ТОВ «Брусилівсь кий маслозавод»	ТОВ «Гайсинський молокозавод»	ТОВ «Старокостян тинівський молочний завод»	ТОВ «Деражнянс ький молочний завод»
Ціна, грн. / кг	240,0	258,0	255,0	242,0	245,0

Наступним методом збільшення маржинального прибутку на тонну продукції є зростання продуктивності праці. За рахунок зростання продуктивності досягається економія заробітної плати, так як зростання продуктивності праці призводить до скорочення витрат на виробництво продукції. А також, завдяки зростанню продуктивності збільшується випуск продукції, за рахунок чого досягається зниження собівартості продукції шляхом економії непропорційних витрат. За квітень підприємство випустило 40 т. продукції, при максимальній потужності підприємство може випускати до 60 т. на місяць.

Отже, ТОВ «НАЛТЕКС» має потенціал для збільшення обсягів виробництва, проте для цього необхідно активніше шукати нових дистриб'юторів. Це важливо, щоб уникнути накопичення надлишкової продукції у разі зростання її випуску. У зв'язку із закриттям частини пекарень в Україні під час війни, підприємство має можливість освоювати нові ринки. Окрім того, маючи досвід експорту до Республіки Молдова, компанія може розширити географію збуту, вийшовши на інші зарубіжні ринки. Таким чином, для ТОВ «НАЛТЕКС» критично важливо розширювати канали збуту, щоб підвищити обсяги виробництва і, відповідно, маржинальний дохід. Саме збільшення масштабів виробництва є найефективнішим шляхом для покращення фінансового стану компанії.

Ще одним шляхом підвищення маржинального прибутку є коригування цінової політики. Сьогодні продукція ТОВ «НАЛТЕКС» коштує дешевше, ніж у

конкурентів, що зменшує прибутковість. Отже, перегляд рівня цін є доцільним для забезпечення більшого фінансового результату.

Розпочнемо аналіз небезпеки підвищення цін на сировину (табл. 3.5).

Таблиця 3.3

Динаміка цін на основні види продукції виробництва і бензин

Продукти	Ціни на 01.01.2022	Ціни на 01.01.2023	Ціни на 01.01.2024	Ціни на 01.10.2024	Відхилення	
					+/-	%
1	2	3	4	5	6	7
Борошно 1 кг.	15,48	16,85	15,69	18,66	3,18	20,54
1	2	3	4	5	6	7
Цукор 1 кг.	27,11	35,27	32,33	33,55	6,44	23,75
Масло 200 г.	52,17	66,64	75,65	91,51	39,34	75,41
Яйця 10 шт	35,46	63,12	51,02	41,78	6,32	17,82
Олія 1 л.	61,05	70,29	58,89	65,02	3,97	6,51
Бензин 1 л.	30,52	49,10	53,35	55,21	24,69	80,89

Джерело: побудовано на основі [43]

За даними табл. 3.3 бачимо, що зросли ціни на борошно на 20,54%, ціни на олію 6,51% не показують сильного росту. При цьому цукор 23,75%, масло 75,41%, і яйця 17,85% показують сильний ріст. Ціна на яйця характеризується сезонним характером з підняттям ціни на зиму і зменшенням ціни на літо, тому зменшення ціни на яйця від початку року є лише сезонним зменшенням.

Однією з найбільших загроз для ТОВ «НАЛТЕКС» є різке подорожчання бензину. Ціна зросла на 24,69 грн, або на 80,89%, і тенденція до зростання триває. Це може призвести до подорожчання основної сировини, що створює серйозний ризик для компанії. Враховуючи такі прогнози, підприємство має підготуватися до можливого підвищення витрат та заздалегідь розробити заходи для мінімізації негативного впливу.

Ще однією загрозою є ймовірна втрата теперішніх дистриб'юторів, що може спричинити скорочення продажів і обсягів виробництва. Основним дистриб'ютором підприємства є Azamet Grup (Республіка Молдова), і ризик втрати цього партнера є мінімальним. Натомість зберігається небезпека втрати українських дистриб'юторів через економічні збитки, які зазнають компанії в Україні, а також через можливі наслідки ракетних обстрілів. Щоб зменшити ці ризики, ТОВ «НАЛТЕКС» рекомендується розширювати базу дистриб'юторів, залучаючи більше малих партнерів, а також активно шукати нових дистриб'юторів за межами України, зокрема на ринках ЄС.

Ще одна важлива загроза — зниження обсягів продажів. З 2020 року підприємство скоротило обсяг виробництва на 96,9 тонн на рік, що становить 19,46%. Одночасно з цим спостерігається збільшення запасів готової продукції, що свідчить про негативну динаміку. Якщо ця тенденція продовжиться, можливе подальше скорочення виробництва. Щоб уникнути цього, компанії необхідно зосередитися на пошуку нових покупців та ринків збуту, що дозволить стабілізувати продажі і уникнути надмірного накопичення продукції.

Отже, головними цілями для підприємства є пошук нових покупців це допоможе підприємству, укріпити дві свої слабкі сторони і уникнути однієї з загроз. Наступним важливим кроком для підприємства є або, піднімати свій маржинальний прибуток вже сьогодні, або хоча б підготуватися до можливої загрози до підняття цін на сировину.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів

Зміцнення фінансової стійкості підприємства може супроводжуватися певним зниженням рентабельності та скороченням прибутків. Однак одним із найефективніших шляхів досягнення балансу між фінансовою стійкістю та рентабельністю є оптимізація структури капіталу. Оптимальною називається така структура капіталу, за якої досягається максимальна вартість корпорації на

фінансовому ринку за мінімальної ціни капіталу. Не може бути загальних рекомендацій для досягнення оптимізації в структурі капіталу. Кожна корпорація прагне до ідеалу. Але в умовах ризику і невизначеності він, очевидно, недосяжний, або ідеальне співвідношення з'являється на якийсь певний період. Проте фінансові менеджери завжди будуть прагнути залучити капітал за нижчою ціною і намагатися підвищити курс корпоративних цінних паперів на фінансовому ринку.

Раціоналізація структури фінансових ресурсів, що формують капітал підприємства, є необхідною з кількох причин:

- Співвідношення між власним капіталом і залученими ресурсами по-різному впливає на дохідність підприємства. Керівництву часто доводиться вирішувати дилему: чи залучати додаткові кошти з виплатою відсотків, чи зосередитися на нарощуванні власного капіталу.
- Структура фінансових ресурсів визначає політику підприємства щодо оновлення та розширення виробничих засобів. Це важливо як для самого підприємства, так і для національної економіки загалом.
- В умовах економічних трансформацій та зростання конкуренції особливо важливими стають показники фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Вони характеризують здатність підприємства покривати заборгованість та рівень її захищеності.
- Ефективність структури капіталу визначається часткою власних та залучених коштів у загальній структурі фінансових ресурсів підприємства.

Таким чином, оптимізація структури капіталу дозволяє підприємству підвищити фінансову стійкість та водночас забезпечити ефективне управління прибутковістю.

Оптимальна структура капіталу – це таке співвідношення між власними та позиковими коштами підприємства, яке забезпечує найефективніший баланс між фінансовою рентабельністю та фінансовою стійкістю. Вона є ключовим фактором для максимізації ринкової вартості компанії.

Оптимальна структура капіталу передбачає використання власних і позикових ресурсів у такій пропорції, що досягається ефективне поєднання коефіцієнтів дохідності та стійкості підприємства. Це дозволяє компанії не лише стабільно функціонувати, а й підвищувати свою ринкову вартість.

Таким чином, оптимізація структури капіталу є важливим етапом стратегічного аналізу, що спрямований на досягнення максимальної ефективності діяльності підприємства. Це передбачає встановлення оптимального балансу між власними коштами компанії та залученими фінансовими ресурсами, які необхідно буде повернути у майбутньому.

Основна мета управління структурою капіталу полягає у мінімізації витрат на залучення довгострокових фінансових ресурсів, одночасно забезпечуючи максимальне зростання ринкової вартості вкладень для власників капіталу.

З огляду на те, що головною метою оптимізації структури капіталу є пошук найкращого співвідношення між власним і позиковим капіталом, можна виділити основні завдання оптимізації структури капіталу:

1. Забезпечення фінансової стабільності підприємства шляхом контролю за рівнем залучених ресурсів.
2. Підвищення фінансової рентабельності через ефективне використання позикового капіталу.
3. Мінімізація ризиків неплатоспроможності та фінансових труднощів, пов'язаних із високим борговим навантаженням.
4. Максимізація ринкової вартості компанії, що сприяє зростанню капіталу власників.
5. Оптимізація витрат на фінансування для забезпечення довгострокової ефективності роботи підприємства.
6. Створення умов для стійкого розвитку підприємства через збалансоване залучення власних і позикових ресурсів.

Виходячи з того, що основною метою оптимізації структури капіталу є пошук оптимального співвідношення між власним і позичковим капіталом, можна сформулювати основні завдання оптимізації структури капіталу:

- формування необхідної структури капіталу, яка б забезпечила сталий розвиток компанії;
- забезпечення умов, за яких компанія отримуватиме максимальну суму прибутку.

На думку сучасних економістів, єдину ефективну структуру капіталу визначити неможливо. Однак можна визначити найбільш раціональне співвідношення показників капіталу, що розраховуються на підставі факторів впливу, ризиків та практичного досвіду. Це максимально наблизить цільову структуру капіталу до оптимального його значення.

Загальна рекомендація більшості науковців зводиться до того що, 100% позиковий капітал і виключно власне фінансування є неоптимальними стратегіями управління тому необхідно розрахувати таку структуру капіталу при якій рентабельність і фінансова стійкість досягають найоптимальніших співвідношень.

Можливо виділити 2 найбільш вживаних методики для оптимізації структури капіталу:

- оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності.
- оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової стійкості.

Розпочнемо розрахунок з методики оптимізації структури капіталу для ТОВ “НАЛТЕКС” за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. Для розрахунку за методикою оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності для отримання максимальних і як можливо більш повних результати ми використовуємо два різних метода розрахунків.

Ми використаємо 2 розрахунки, перший це зміна рівня середньорічної вартості активів і стабільний рівень власного капіталу з розрахунком валової рентабельності активів підприємства і рівня фінансового левериджу, інший

передбачає стабільний рівень середньорічної вартості активів і зміну власного капіталу з розрахунком як змінна кількості залучених коштів впливає на рентабельність власного капіталу.

Розрахунок варіантів оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. Наведено у табл. 3.6 і табл. 3.7. Для розрахунків були обрані співвідношення 10:90, 35:65 і 50:50. Обрані співвідношення визначені на підставі опитування експертів з точки зору врахування особливостей функціонування підприємства. Варто зауважити, що для підприємств різних галузей такі пропорції можуть різнитися.

Таблиця 3.6

Показник фінансового левериджу ТОВ “НАЛТЕКС”

Показник	Факт	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3
	22:78	10:90	35:65	50:50
Ставка оподаткування	0,18	0,18	0,18	0,18
Валовий прибуток	5 558	5 558	5 558	5 558
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	14 818	12 874	17 840	23 174
Середня відсоткова ставка, %	18,6	18,6	18,6	18,6
Сума залучених коштів, тис грн.	3 231	1 287	6 253	11 587
Сума власного капіталу, тис. грн.	11 587	11 587	11 587	11 587
Валова рентабельність активів підприємства, %	37,51	43,17	31,15	23,98
Ефект фінансового левериджу, %	4,34	2,22	5,56	4,41

У табл. 3.7 наведено розрахунки рентабельності власного капіталу.

В сучасних умовах ринкової економіки ефективне господарювання підприємства залежить від розроблення та використання оптимізаційних моделей для формування структури капіталу та їх практичного застосування. Адже формування структури капіталу на багатьох підприємствах здійснюється інтуїтивно, без належного аналітично-математичного обґрунтування. Вирішення

проблеми оптимізації вимагало врахування того, що, з одного боку, зростання частки позичкового капіталу збільшує фінансовий ризик, але, з іншого боку, високе її значення забезпечує зростання рентабельності власного капіталу підприємства. Встановлення оптимальної структури капіталу передбачає таке співвідношення власних і позикових джерел формування капіталу підприємства, яке дозволяє повною мірою забезпечити зростання прибутковості власного капіталу. Розрахунок сценаріїв співвідношень власного і позикового капіталів і рівня рентабельності для даного співвідношення наведено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Розрахунок рентабельності власного капіталу ТОВ “НАЛТЕКС”

Показник	Факт	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3
	22:78	10:90	35:65	50:50
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	14 818	14 818	14 818	14 818
Сума залучених коштів, тис грн.	3 231	1 482	5 186	7 409
Сума власного капіталу, тис. грн.	11 587	13 336	9 632	7 409
Чистий прибуток	2 400	2 400	2 400	2 400
Рентабельність власного капіталу підприємства, %	20,71	18,00	24,92	32,39

За результатами з отриманими з табл. 3.6 і 3.7 ми можемо зробити наступні висновки. Використання варіанту 10:90 має негативні результати для максимізації рентабельності. Ми можемо побачити спад фінансового левериджу, а також рентабельності власного капіталу підприємства. Для максимізації прогнозованої фінансової рентабельності найкраще підходить запропонований варіант 2, а саме співвідношення залучених до власного капіталу складає 35:65, співвідношення 50:50 показує найбільший рівень рентабельності власного капіталу, але при цьому ми можемо побачити з табл 3.6 що співвідношення 50:50 показує спадання рівня фінансового левериджу. Враховуючи отриманні результати для максимізації рівня прогнозованої рентабельності найбільш прийнятним є варіант 2, який передбачає

співвідношення 35:65. Підвищення фінансової рентабельності шляхом оптимізації структури капіталу за критерієм максимального рівня прогнозованої рентабельності може водночас негативно вплинути на показники фінансової стійкості підприємства.

Щоб краще оцінити вплив цих показників та обрати найбільш підходящий варіант оптимальної структури капіталу, пропонується додатково здійснити розрахунки за критерієм максимізації рівня фінансової стійкості (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової стійкості для ТОВ “НАЛТЕКС”

Показник	Факт	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Норматив
	22:78	10:90	35:65	50:50	
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	14818	14 818	14818	14818	-
Сума залучених коштів, тис. грн.	3231	1482	5186	7409	-
Сума власного капіталу, тис. грн.	11 587	13 336	9632	7409	-
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,37	5,69	1,62	1,13	1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,36	2,60	0,74	0,51	0,2
Коефіцієнт автономії	0,78	0,90	0,65	0,5	0,5
Коефіцієнт фінансової стабільності	3,58	9,0	1,86	1	1

Аналізуючи результати з табл. 3.8 ми можемо побачити наступні результати. Максимізацію показників фінансової стійкості показує співвідношення 10:90. Варіант 35:65 показує невеликий спад показників фінансової стійкості, при цьому усі показники продовжують бути вищими за нормативні. Варіант 50:50 показує негативні результати. Ми можемо побачити сильний спад показників стійкості,

деякі з показників стали дорівнювати нормативним, інші сильно підійшли до нормативних. Через це ми маємо відмовитися від співвідношення 50:50.

Узагальнюючи отримані результати ми можемо зробити наступні висновки. На сьогодні не існує єдиного підходу щодо раціонального співвідношення власного і позикового капіталу. Адже, оптимальна структура капіталу залежить від низки факторів і є унікальним для кожного підприємства.

При визначенні оптимальної структури капіталу для підприємства ТОВ "НАЛТЕКС" варіант 35:65 показав сильний ріст в плані покращення рентабельності, при цьому також усі показники стійкості залишилися на високому рівні. Тому оптимальною структурою капіталу для ТОВ "НАЛТЕКС" є співвідношення 35:65.

Висновки до розділу 3

Проведене дослідження уможливило формування наступних висновків:

1. Основними способами покращення діагностики фінансового стану та забезпечення стабільної фінансової стійкості підприємства є: впровадження автоматизованих систем для оцінки фінансових показників і діагностики стійкості; регулярне проведення аналізу фінансового стану та стійкості; використання сучасних методик, що найточніше визначають проблеми фінансової стійкості; забезпечення високого рівня кваліфікації працівників, які відповідають за діагностику, та контроль за їх діями щодо реалізації заходів для покращення стійкості. Застосовуючи ці методи, підприємство зможе ефективно виконувати діагностику свого фінансового стану і підтримувати необхідний рівень стійкості.

2. Ключовими завданнями для підприємства залишаються пошук нових покупців, що сприятиме зміцненню слабких сторін та уникненню потенційних загроз. Важливими подальшими кроками є підвищення маржинального прибутку, підготовка до можливого зростання цін на сировину та матеріали. Для зміцнення фінансової стійкості рекомендується посилювати співпрацю з дистриб'юторами, налагоджувати прямі канали збуту (нульового рівня) та здійснювати моніторинг

постачальників для вибору найкращих цінових пропозицій.

3. Дослідження показало, що єдиного підходу до встановлення оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом не існує, оскільки ефективність співвідношення залежить від індивідуальних особливостей кожного підприємства. Розрахунки свідчать, що для ТОВ «НАЛТЕКС» структура 35:65 забезпечує підвищення рентабельності діяльності, сприяє підвищенню фінансової стійкості.

ВИСНОВКИ

Узагальнення теоретичних та методичних засад удосконалення механізму діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» з метою забезпечення його фінансової стійкості надало можливість сформулювати наступні висновки.

1. Діагностика фінансового стану підприємства – ідентифікація стану об'єкта через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, направлених на виявлення домінантних факторів такого стану, симптомів та причин виникнення проблеми або можливих ускладнень, оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі, підготовку необхідної інформаційної бази для прийняття рішення.

2. Механізм забезпечення стійкого фінансового стану підприємства – це сукупність методів, форм, інструментів, прийомів, важелів, що впливають на його формування. Він складається з таких взаємопов'язаних елементів: фінансові важелі, методи, інструменти, нормативно-правове та інформаційне забезпечення.

3. Діагностика фінансового стану підприємства є одним з ключових етапів циклу управлінських завдань у сфері забезпечення його фінансової стійкості. Крім стандартних методів і підходів фінансового аналізу, у процесі аналізу фінансового стану використовуються і специфічні методичні підходи, визначені особливістю даного економічного явища. До найбільш поширених прикладних методик аналізу фінансового стану підприємства відносяться: розрахунок показників фінансової стійкості та рентабельності як узагальнюючих критеріїв ефективності формування фінансових результатів; аналіз беззбитковості (CVP-аналіз).

4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення діагностики фінансового стану відіграють вкрай важливу роль при організації відповідного процесу. Нормативне забезпечення представлене офіційно затвердженими методиками проведення аналізу фінансового стану підприємства, натомість основним інформаційним забезпеченням є фінансова звітність підприємства, зокрема Баланс та Звіт про фінансові результати.

5. ТОВ «НАЛТЕКС» є приватним підприємством, що функціонує у сфері

виробництва кондитерських виробів. ТОВ «НАЛТЕКС» змогло за 19 років завоювати привабливу ділову репутацію серед покупців саме за допомогою якості своєї продукції. За цей час ТОВ «НАЛТЕКС» розвинулось за обсягами виробництва та часткою ринку.

6. В цілому, діяльність ТОВ «НАЛТЕКС» характеризується тенденціями до розширеного відтворення, що позначилися у зростанні обсягів діяльності, а також залучених ресурсів. Водночас, маємо відмітити негативні тенденції у сфері формування витрат підприємства, що обумовили його збитковість у 2022 р. Також така ситуація пояснюється умовами ведення бізнесу, які різко змінилися у наслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну. Проте, підприємство зуміло адаптуватися та покращити показники діяльності у 2023 році.

7. На підставі реалізованої діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» було виявлено, що наразі підприємство характеризується позитивними тенденціями, що свідчить про позитивний фінансовий результат. Основною причиною такої тенденції є зростання чистого доходу протягом досліджуваного періоду. Більшість показників рентабельності характеризуються позитивною динамікою до зростання, що пояснюється зростанням чистого прибутку на 157,68% ТОВ «НАЛТЕКС». Незважаючи на те, що валові показники рентабельності, а саме рентабельність продажу та рентабельність продукції, показували негативну тенденцію до зниження значення у 2022 році, за період з 2022 року до 2023 року ці показники зросли на 8 п. та на 11,43 п. відповідно, але ці показники досі не змогли досягти значення 2021 року і в порівнянні з 2021 ці показники знизилися на 0,29 п. та на 0,48 п., що свідчить про те, що підприємство знаходиться на стадії відновлення. Показники операційної та чистої рентабельності підприємства характеризуються позитивними тенденціями у 2023 р. За результатами проведеного CVP-аналізу було з'ясовано, що зростання середньозваженого маржинального прибутку відбулося швидшими темпами, ніж зростання постійних витрат, що призвело до зменшення точки беззбитковості. Саме у 2023 році підприємство забезпечило обсяги виробництва вищі за точку беззбитковості. Проведення факторного аналізу за допомогою моделі Дюпон

дозволило визначити, що позитивний вплив на формування рентабельність капіталу власного капіталу має зростання рентабельності продажів.

8. Основними методами удосконалення механізму діагностики фінансового стану ТОВ «НАЛТЕКС» з метою забезпечення його фінансової стійкості є: автоматизація діагностики фінансового стану і аналізу показників фінансової стійкості, періодичність діагностики фінансового стану і аналізу показників фінансової стійкості, використання методик, які потрібні саме для підприємства, кваліфікація працівників, які проводять всі етапи механізму забезпечення стійкого фінансового стану, і контроль дій працівників після проведеної діагностики і обрання нових дії, які буде використовувати підприємство.

Основними цілями для ТОВ «НАЛТЕКС» є пошук нових покупців, це допоможе підприємству, укріпити свої слабкі сторони і уникнути деяких загроз. Наступним важливим кроком для підприємства є або, піднімати свій маржинальний прибуток вже сьогодні, або хоча б підготуватися до можливої загрози до підняття цін на сировину.

9. Для забезпечення підвищення рівня фінансової стійкості досліджувного підприємства необхідно зміцнити господарські зв'язки з дистриб'юторами, налагодити продаж через канал розподілу нульового рівня для оптимізації витрат на доставку, здійснювати регулярний моніторинг ринку постачальників.

10. Дослідження показало, що єдиного підходу до встановлення оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом не існує, оскільки ефективність співвідношення залежить від індивідуальних особливостей кожного підприємства. Розрахунки свідчать, що для ТОВ «НАЛТЕКС» структура 35:65 забезпечує підвищення рентабельності діяльності, сприяє підвищенню фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. К.: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
2. Белолипецкий В.Г. Финансы фирмы: Курс лекций / Под ред. И.П. Мерзлякова. – М.: Инфра-М, 1999, 298 с.
3. Бенъ Т. Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємств. Фінанси України. 2002, № 6. С. 53-61.
4. Бланк І.А. Управління фінансовою стійкістю підприємства. – Київ: Ніка-Центр, 2004. – 560 с.
5. Василенко В.А. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – Київ: ЦУЛ, 2008. – 408 с.
6. Великий Ю.М. Удосконалення системи управління фінансовим станом підприємства / Ю.М. Великий // Гроші, фінанси і кредит. – 2019. – №31. – С. 577-584.
7. Вербa В.А., Гаврилюк О.В. Управління фінансовими ризиками підприємства. – Київ: КНЕУ, 2010. – 304 с.
8. Гаврилюк О.В. Фінансовий аналіз діяльності підприємства. – Київ: КНЕУ, 2014. – 295 с.
9. Гайдар С. М. Коефіцієнтний підхід до оцінки фінансової стійкості підприємств торгівлі / С. М. Гайдар // Торгівля і ринок : зб. наук. праць. - 2017. - №27. – С. 443-449.
10. Городня Т. А. Економічна та фінансова діагностика: навч. посібник / Т. А. Городня, І. П. Мойсеєнко. – Львів: «Магнолія 2006», 2012. – 282 с.
11. Гуменюк А.Д. Інвестиційна привабливість підприємств: фінансові аспекти. – Львів: Світ, 2012. – 320 с.
12. Дем'яненко М.Я. Фінансовий словник-довідник. К.: ІАЕУААН, 2003. 507 с.
13. Дергалюк Б.В. Удосконалення системи управління фінансового діяльністю підприємства за рахунок підвищення оперативності аналізу

фінансового стану / Б.В. Дергалюк, М.Р. Корчовна // <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/47114>

14. Дідівський Ф.В. Управління фінансами підприємства: Підручник. – Львів: Магнолія, 2011. – 368 с.

15. Дідченко О. І. Підходи до оцінки фінансового потенціалу як важливої складової інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства / О. І. Дідченко, Є. М. Плаксина. – Електрон. текст. дані. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2014_04_25_ekonomika_i_menedgment/monography/24_Dydchenko.htm.

16. Дюссе М.Ф. Економічна ефективність та фінансовий аналіз підприємств. – Дніпро: Пороги, 2007. – 276 с.

17. Егоров П. В. Модель оценки структурной динамики финансового потенциала промышленного предприятия / П. В. Егоров, Ю. В. Сердюк // Вісник Донецького університету економіки та права: зб. наук. пр.; редкол.: В. К. 131 Мамутов [та інш.]; гол. ред. Я. Г. Берсуцький. – Донецьк: ДонУЕП, 2014. – С. 42 – 52.

18. Євдокимов Ф.І. Оцінка фінансової стійкості підприємства: проблеми та рішення. – Одеса: Фенікс, 2016. – 342 с.

19. Єфіменко В.І. Основи фінансового аналізу. – Харків: Прапор, 2013. – 416 с.

20. Жидяк О. Р. Фінансовий стан та вдосконалення контролю за фінансовими показниками аграрного підприємства. Вісник Таврійського державного аграрного університету. 2015. № 10. С. 138-142.

21. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т.С.Смовженко. – 3-тє вид., випр. і допов. – К. : Знання, 2000. – 587 с.

22. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.08.99р.

23. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник / К. В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2012. – 152 с.

24. Іляш О.І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навчальний посібник. / Гринкевич С.С. - Видавництво: Знання – 2010. – 476 с.
25. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: підручник. Житомир: ЖІТІ, 2001. 440 с.
26. Клімович І. М., Татієвська К. А. Деякі питання сутності та оцінки фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/64.pdf.
27. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы : учебн. пособие / Б. Коласс; пер. с франц. под ред. проф. Я. В. Соколова. – М. : Финансы, ЮНИТИ, 2011. – 596 с.
28. Косарева І. П., Хохлов М. П., Бірюкова В. В. Дослідження теоретичних основ фінансового стану підприємства. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 19. С. 101-107.
29. Костирко Л.А. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства: Монографія / Л. А
30. Кравченко М. С. Сутність фінансової стійкості промислового підприємства / М. С. Кравченко // Вісник економічної науки України – 2014. – № 2. – С. 61–63.
31. Кузьмін О.Є. Фінансовий менеджмент у системі антикризового управління. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 380 с.
32. Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. Вісник Хмельницького національного університету 2022, № 5, Том 1. С. 221-228.
33. Лучко М. Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Тернопіль. ТНЕУ. 2016. 304 с.
34. Ляпіна І.Б. Фінансовий аналіз у практиці підприємств України. – Полтава: ПУЕТ, 2017. – 315 с.
35. Макаренко М.В. Оцінка фінансових ризиків підприємства. – Запоріжжя: КПУ, 2011. – 220 с.
36. Мельник О.М. Фінансова стійкість підприємства в сучасній економіці

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua> .

37. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист Державної податкової адміністрації України від 27.01.1998 р. № 759/10/20-2117. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

38. Міценко Н. Г., Сорока У. П. Фінансовий аналіз як метод діагностики фінансового стану підприємства. Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету. 2019. №11. С.192-196.

39. Набатова Ю. А., Малачевська К. О. Автоматизація аналізу та прогнозування фінансових результатів підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8405>.

40. Олійник О.В. Антикризове управління фінансовим станом підприємства. – Київ: Знання, 2016. – 388 с.

41. Оспіщев В. І. Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість підприємств / В. І. Оспіщев, І. В. Нагорна // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг : зб. наук. праць. / редкол.: О. І. Черевко (відпов. ред.) та ін. – Харків : Вид-во Харків. ДУ харчування та торгівлі. – 2016. – Вип. 2(10). – 694. – С. 218 – 223.

42. Островська О. А. Оцінка фінансового стану підприємств та шляхи її удосконалення (на прикладі підприємств будівельних матеріалів): автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01. Київ. нац. екон. унт. К., 2014. 20 с.

43. Офіційний сайт ТОВ «МінфінМедіа». Ціни та ринки. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/>

44. Павленко О. І. Вдосконалення механізму діагностики фінансового стану підприємства. Бізнес-навігатор. 2010. № 2. 72-78 с.

45. Павленко О. П., Бурсук Г.Ю. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування. Молодий вчений. 2017. № 10. С. 981- 984

46. Пархоменко В. М., Малюга Н. М. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. Київ: 2019. 120 с.

47. Патарідзе-Вишинська М. В. Діагностика фінансового стану підприємств як інструмент управління фінансовою безпекою. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА, березень 2019. № 12. 140-145 с.

48. Пітерсон К.Ф. Економічний аналіз та діагностика підприємств. – Львів: Каменярь, 2014. – 276 с.

49. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2000. 406 с.

50. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації / затвердженого наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 N 49/121. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

51. Приймак С. В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу: автореф. дис... канд. екон. наук. 08.00.08. К.: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. 20 с.

52. Про запровадження МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» від 15.06.2016 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v5914500-16#Text> (дата звернення: 15.11.2023)

53. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 15.06.2016 № 60-0005/59146 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v5914500-16#Text> (дата звернення: 15.11.2023)

54. Рзаєв Г. І. Напрями аналізу фінансової безпеки підприємства під кутом результативності його діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 3. 153–156 с.

55. Рудницький В.А. Система фінансової діагностики підприємств. – Івано-Франківськ: Фоліо, 2018. – 312 с.

56. Русіна Ю.О. Управління фінансовим станом підприємства та шляхи його покращення / Ю.О. Русіна, Т.І. Косич // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – №16 (181). – С. 57-62.

57. Савченко О.В. Діагностика фінансової стабільності: теорія та практика. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 240 с.
58. Савчук Я. О. Моделювання фінансової діагностики підприємства. Інфраструктура ринку. 2017. Вип. 3. С. 83-88.
59. Сидоренко-Мельник Г. М. Роль фінансової діагностики в діяльності підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. № 4, Т. 1. С. 15-19.
60. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Р.А. Слав'юк. – К.: ЦУЛ, 2015. – 460 с.
61. Сметанюк О. А. Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління: Автореф. дис. канд. екон. наук. 08.06.01. Хмельницьк. нац. ун-т, 2006. 20 с.
62. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. Фінансовий аналіз Частина II. Спеціальні методи фінансового аналізу: Навч. посібник. Дніпро: НМетАУ, 2016. 76 с.
63. Сопко В.В, Мельничук Г.М., Науменко Г.О. Облік та аналіз в управлінні підприємством. / [В.В.Сопко, Г.М.Мельничук, Г.О.Науменко] – К. : Техніка, 1992 . – 182 с.
64. Стадник В.В. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. – Київ: Видавництво КНЕУ, 2007. – 280 с.
65. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія. 2-ге вид., без змін. К.: КНЕУ, 2006. 268 с.
66. Титаренко О.С. Сутнісна характеристика фінансового стану підприємства / О.С. Титаренко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2012. – №3 (54). – С. 177-181.
67. Траченко К.Р. Удосконалення системи управління фінансовим станом підприємства / К.Р. Траченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2016/paper/download/1274/808>

68. Фінанси підприємств: Навчальний посібник: Курс лекцій / за ред. д. е. н., проф. Г. Г. Кірейцева. – Київ: ЦУЛ, 2002.
69. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. Поддєрьогін А. М.- 5-те вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2006. - 546 с.
70. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення / Т.О. Фролова – К.: Видавництво європейського університету, 2011. – 253 с.
71. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. Посіб. / Ю.С.Цал-Цалко - 2-ге вид, - Житомир, ЖІТІ, 2001. -300с
72. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз. К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
73. Цар О.З. Аналіз динаміки фінансового стану підприємств України / О.З. Цар // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2013. – №3. – С. 221-238.
74. Чайка Т. Ю. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності / Т. Ю. Чайка, С. Є. Лошакова, Я. С. Водоріз // Економіка і суспільство. – 2019. - №15. – С.900 – 908.
75. Черниш С. С. Діагностика фінансового стану підприємства. Інноваційна економіка. 2010. № 3. С. 111-114.
76. Чорновіл І. А. Види діагностики фінансового стану підприємства. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011. Вип. 3. С. 208-211.
77. Швець В.А. Діагностика фінансового стану промислових підприємств. – Харків: ХНЕУ, 2015. – 340 с.
78. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: Монографія. К.: КНЕУ, 2002. 290 с.
79. Ясіновська І. Ф. Оцінка фінансового стану підприємств регіону. Регіональна економіка. 2016. № 1. С. 188-195.
80. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і

управління. 2018. Том 29(68). С. 173-180.

81. Яцух О.О. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки / О.О. Яцух, Н.Ю. Захарова // Гроші, фінанси і кредит. – 2018. – №3. – С. 173-180.

82. Arnold, G. *Corporate Financial Management*. 6th Edition. Pearson, 2019. – 896 p.

83. Berk, J., DeMarzo, P. *Corporate Finance*. 5th Edition. Pearson, 2020. – 1184 p.

84. Berstein, Leopold A. *Financial statement analysis theory, application and interpretation*. 6th ed. 1998. 864 c.

85. Brealey, R.A., Myers, S.C., Allen, F. *Principles of Corporate Finance*. 13th Edition. McGraw-Hill Education, 2020. – 992 p.

86. Johnson G., Scholes K., Whittington R. (2008). *Exploring Corporate Strategy*. 8th ed. New York: Prentice Hall, 2008. 388 p.

87. Momin A. 5 Alternatives To SWOT Analysis Tackling its Limitations. 2023. URL: <https://pestleanalysis.com/alternatives-to-swot-analysis>.

88. Palepu, K.G., Healy, P.M., Peek, E. *Business Analysis and Valuation: IFRS Edition*. 5th Edition. Cengage Learning, 2019. – 680 p.

89. Ross, S.A., Westerfield, R.W., Jaffe, J., Jordan, B.D. *Corporate Finance*. 12th Edition. McGraw-Hill Education, 2019. – 1056 p.

Додатки

Підприємство ТОВ "НАЛТЕКС"
 Територія с. Старий Любар, Любарський р-н, Житомирська обл.
 Організаційно-правова форма господарювання ТОВ
 Вид економічної діяльності Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання
 Середня кількість працівників 48

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

23.02.2024

за ЄДРПОУ

35365890

за КОАТУУ

UA18040290450071886

за КОПФГ

240

за КВЕД

10.72

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 року**

Форма
№1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	15	4
первісна вартість	1001	23	23
накопичена амортизація	1002	8	19
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1243	1949
Основні засоби:	1010	4932	4623
первісна вартість	1011	12313	13958
знос	1012	7381	9335
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	6190	6576
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1771	2165
Виробничі запаси	1101	1646	2068
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	124	95
Товари	1104	1	2
Поточні біологічні активи	1110		

Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2058	1441
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130		
з бюджетом	1135	419	314
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	247	298
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	1542	6155
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	1542	6155
Витрати майбутніх періодів	1170		24
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	92	344
Усього за розділом II	1195	6129	10741
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	12319	17317
		На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Пасив	Код рядка		
1	2	4	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	2752	2752
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	30	30
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	101	101
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7504	9904
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	10387	12787
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		

Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		3000
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1358	683
розрахунки з бюджетом	1620	59	308
у тому числі з податку на прибуток	1621		286
розрахунки зі страхування	1625	37	23
розрахунки з оплати праці	1630	109	56
Поточна кредиорська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	369	460
Усього за розділом III	1695	1932	4530
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	12319	17317

Підприємство _ТОВ_"НАЛТЕКС"_____

Дата (рік, місяць,
число)
за ЄДРПОУ

КОДИ

23.02.2024

35365890

за 2023 рік

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27509	19973
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	21951	17537
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	5558	2436
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	2018	131
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	1098	1013
Витрати на збут	2150	2136	2156
Інші операційні витрати	2180	1627	495
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2715	
збиток	2195		1097
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	1	
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	30	
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			

прибуток	2290	2686	
збиток	2295		1097
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-286	
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2400	
збиток	2355		1097

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2400	-1097

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	15568	12885
Витрати на оплату праці	2505	3851	3545
Відрахування на соціальні заходи	2510	858	802
Амортизація	2515	1965	1409
Інші операційні витрати	2520	4532	2455
Разом	2550	26774	21096

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Підприємство
 ТОВ "НАЛТЕКС"
 Територія __с. Старий Любар, Любарський р-н, Житомирська обл. __
 Організаційно-правова форма господарювання
 ТОВ
 Вид економічної діяльності Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання
 Середня кількість працівників 49

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

23.02.2023

35365890

UA18040290450071886

240

10.72

на 31 грудня 2022 року

Форма №1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	2	15
первісна вартість	1001	2	23
накопичена амортизація	1002		8
Незавершені капітальні інвестиції	1005	942	1243
Основні засоби:	1010	4508	4932
первісна вартість	1011	10488	12313
знос	1012	5980	7318
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	5452	6190
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	866	1771
Виробничі запаси	1101	776	1646
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	88	124
Товари	1104	2	1
Поточні біологічні активи	1110		

Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1801	2058
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130		
з бюджетом	1135	282	419
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1840	247
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	2893	1542
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	2893	1542
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	1	92
Усього за розділом II	1195	7683	6129
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	13135	12319
		На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Пасив	Код рядка		
1	2	4	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	2752	2752
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	30	30
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	101	101
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8601	7504
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	11484	10387
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		

Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	847	1358
розрахунки з бюджетом	1620	258	59
у тому числі з податку на прибуток	1621	213	
розрахунки зі страхування	1625	10	37
розрахунки з оплати праці	1630	93	109
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	443	369
Усього за розділом III	1695	1651	1932
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	13135	12319

Підприємство _ТОВ_ "НАЛТЕКС" _____

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

КОДИ

01.01.2023

35365890

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19973	15566
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17537	12377
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	2436	3189
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	131	1326
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	1013	825
Витрати на збут	2150	2156	1806
Інші операційні витрати	2180	495	702
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		1182
збиток	2195	1097	
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		1182
збиток	2295	1097	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		-213
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		969
збиток	2355	1097	

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1097	969

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	12885	8729
Витрати на оплату праці	2505	3545	3199
Відрахування на соціальні заходи	2510	802	700
Амортизація	2515	1409	1257
Інші операційні витрати	2520	2455	1729
Разом	2550	21096	15614

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Підприємство ТОВ "НАЛТЕКС"
 Територія с. Старий Любар, Любарський р-н, Житомирська обл.

Організаційно-правова форма господарювання ТОВ
 Вид економічної діяльності Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання
 Середня кількість працівників 47

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

22.02.2022

35365890

UA18040290450071
886

240

10.72

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 року**

Форма
№1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	2	2
первісна вартість	1001	2	2
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1082	942
Основні засоби:	1010	4584	4508
первісна вартість	1011	9307	10488
знос	1012	4723	5980
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	5668	5452
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	939	866
Виробничі запаси	1101	726	776
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	211	88
Товари	1104	2	2
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		

Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1756	1801
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130		
з бюджетом	1135	836	282
у тому числі з податку на прибуток	1136	143	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	293	1840
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	2144	2893
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	2144	2893
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	77	1
Усього за розділом II	1195	6045	7683
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	11713	13135
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	2752	2752
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	30	30
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	101	101
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7632	8601
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	10515	11484
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		

у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	734	847
розрахунки з бюджетом	1620	182	258
у тому числі з податку на прибуток	1621	143	213
розрахунки зі страхування	1625	29	10
розрахунки з оплати праці	1630	82	93
Поточна кредиорська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	171	443
Усього за розділом III	1695	1198	1651
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	11713	13135

Підприємство _ТОВ_ "НАЛТЕКС" _____

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

КОДИ

22.02.2022

35365890

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15566	18241
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	12377	14068
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	3189	4173
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	1326	374
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	825	904
Витрати на збут	2150	1806	1673
Інші операційні витрати	2180	702	1174
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1182	796
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1182	796
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-213	-143
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	969	653
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	969	653

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	8729	10293
Витрати на оплату праці	2505	3199	3181
Відрахування на соціальні заходи	2510	700	697
Амортизація	2515	1257	1095
Інші операційні витрати	2520	1729	2553
Разом	2550	15614	17819

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		